

Sisällysluettelo

Tilinpäätös	3	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetiedot	36
Terrafame Oy:n toimintakertomus	4	Voitonjakoehdotus ja allekirjoitukset	73
Terrafame Group Oy:n toimintakertomus	17	Tilintarkastuskertomus	74
Konsernin tuloslaskelma	29	Konsernin keskeiset tunnusluvut	78
Konsernitase	31	Tunnuslukujen laskentakaavat	79
Konsernin rahavirtalaskelma	33		
Laskelma oman pääoman muutoksista	35		

Tilinpäätös

Tilinpäätösosiossa esitämme Terrafame Oy:n sekä Terrafame Group Oy:n toimintakertomukset. Lisäksi osio sisältää Terrafame Group -konsernin tilinpäätöksen vuodelta 2016.

Terrafame Oy:n toimintakertomus

Terrafame Oy:n toimintakertomus 1.1.–31.12.2016

Terrafame Oy merkittiin kaupparekisteriin 5.6.2015 nimellä Terrafame Mining Oy. Yhtiön nimi muutettiin Terrafame Oy:ksi (Terrafame) elokuussa 2015. Terrafame aloitti varsinaisen toimintansa 15.8.2015 hankittuaan omistukseensa Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesän liiketoiminnan ja siihen liittyvän käyttö- ja vaihto-omaisuuden. Tilikausi 1.1.–31.12.2016 on yhtiön toinen tilikausi ja ensimmäinen kokonainen toimintavuosi.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Nikkelin kysyntä kasvoi selvästi vuoden 2016 aikana. Globaalin 7,5 prosentin kasvun taustalla oli lisääntynyt kysyntä etenkin ruostumattoman teräksen ja sähköautojen akkujen valmistuksessa. Nikkelin kaivostuotanto väheni vuoden 2016 aikana globaalisti noin yhden prosentin. Nikkelin keskihinta (LME) vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä oli 10 810 Yhdysvaltain dollaria tonnilta, mikä on 14,5 prosenttia korkeampi kuin vuoden 2015 neljännellä vuosineljänneksellä. London Metal Exchangen (LME) ja Shanghai Futures Exchangen (SFE) yhteenlasketut nikkeliavarastot pienenevät vuoden 2016 aikana noin 30 000 tonnia ja olivat vuoden lopussa noin 470 000 tonnia.

Sinkin kysyntä kasvoi vuonna 2016 noin 2,4 prosenttia. Samanaikaisesti sinkin kaivostuotanto laski lähes 6 prosenttia. Sinkin keskihinta (LME) vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä oli 2 517 Yhdysvaltain dollaria tonnilta, mikä oli 56 prosenttia korkeampi kuin vuoden 2015 neljännellä vuosineljänneksellä. LME:n sinkkivarastot laskivat vuoden 2016 aikana noin 35 000 tonnia 428 000 tonniin.

Euron ja Yhdysvaltain dollarin välinen kurssi oli vuoden 2015 lopussa tasolla 1,089. Dollarin keskimääräinen kuukausikurssi ajalla

tammi–lokakuu 2016 oli noin 1,115. Dollarin vahvistuminen loppuvuodesta oli Terrafamen kannalta myönteistä. Marraskuun keskimääräinen eurokurssi oli 1,080 Yhdysvaltain dollaria ja joulukuussa euro oli keskimäärin 1,054 Yhdysvaltain dollaria.

Tuotannon ylösajo jatkui vuoden 2016 aikana suunnitellusti. Primääriliuotusalueen lohko 2 valmistui toukokuussa ja lohko 3 lokakuussa. Vuoden 2016 aikana malmia louhittiin, murskattiin ja agglomeroitii 14,2 miljoonaa tonnia. Vuoden loppuun mennessä saatiin 75 prosenttia primääriliuotusalueesta tuotantoon.

Sivukiveä louhittiin 18,4 miljoonaa tonnia ja sitä käytettiin rakenteilla olevien sekundääriliuotuskasojen 3 ja 4 pohjarakenteisiin. Vuoden alussa louhintaa suoritettiin Kuusilammen avolouhoksen pohjoisosassa. Huhtikuussa keskiosaan varastoitu vesi siirrettiin ELYn luvalla pohjoisosaan, ja louhinta siirtyi keskiosaan eli ns. pääramppiin. Malmin ja sivukiven louhinnan kustannustehokkuus parani tällöin merkittävästi. Vuoden 2016 loppuun mennessä pohjoislouhoksessa ollut vesi saatiin poistettua, ja louhoksen pohjoisosa yhdistettiin pääramppiin.

Vuoden aikana otettiin käyttöön kaksi uutta Hitachi EH3500ACII -kiviautoa, yhdeksäs kiviauto tammikuussa ja kymmenes toukokuussa. Kiviautojen käyttöasteessa päästiin 82 prosenttiin, mikä oli selkeä parannus aiempaan ja yli tavoitellun 80 prosenttia.

Primääriliuotusalueen kasanpurku rajoitti vielä alkuvuodesta hieman uuden malmin kasausta. Helmikuussa saatiin käyttöön toinen ja kesäkuussa kolmas pintajyrsin, ja kasanpurussa päästiin lähelle pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettua 1,5 miljoonan tonnin kuukausituotantoa. Primääriliuotusalueen kasanpurkulinjaston käytettävyyttä aiheutti ongelmia koko vuoden ajan. Linjaston käyttöaste jäi 62 prosenttiin, mikä oli selvästi tavoitetta heikompi. Loppuvuodesta tehdyillä syöttösuppilomuutoksilla linjaston käytettävyyttä on saatu parannettua huomattavasti.

Malmin nikkeli- ja sinkkipitoisuudet pysyivät hyvällä tasolla. Vuoden 2016 aikana kasattiin primääriliuotuskasalle 37 042 tonnia nikkeliä ja 70 299 tonnia sinkkiä.

Agglomeraatin laadun ja liuotuskasojen rakentamisen laadun varmistaminen olivat keskeisiä tavoitteita bioliuotuksen toiminnan varmistamisessa. Agglomeraatin tavoitelaatuun päästiin loppuvuodesta 99-prosenttisesti. Koko vuoden osalta tavoitelaatuun päästiin 95-prosenttisesti. Primääririkasan rakentamisen laatuavoitteissa päästiin koko vuoden osalta 95 prosentin tasoon ja sekundääririkasan rakentamisen laadussa 92 prosentin tasoon. Edellisen toiminnanharjoittajan aikana havaitut ilmastuksen ja

kastelun ongelmat on saatu ratkaistua agglomeroitikehityksellä, primäärikuusien salaojituksessa sekä ilmasto- ja kasteluputkien asennustapaan ja -tarkkuuteen tehdyillä parannuksilla.

Primääriliuotus on toiminut odotusten mukaisesti. Primääriliuotusalueen lohkoilla 1, joka saatiin tuotannolle marraskuussa 2015, oli liuotussaanti vuoden 2016 lopussa nikkelin osalta 40 prosenttia ja sinkin osalta 50 prosenttia. Molemmissa arvometalleissa tavoitteena oli 35 prosentin saanti primääriliuotuksessa. Lohkon 2 liuotussaanti on edennyt jonkin verran lohkoa 1 heikommin mutta lohkon 3 saanti lohkoa 1 paremmin. Sekundääriliuotus on toiminut odotusten mukaisesti. Pintajyrkinnässä saavutettu hyvä ja tasainen partikkelikoko on edesauttanut merkittävästi sekundääriliuotuksen toimivuutta. Vuoden 2016 aikana liuotettiin 11 584 tonnia nikkeliä ja 27 868 tonnia sinkkiä.

Metallitehtaalla pidettiin suunnitellut vuosiseisakit toukokuussa sekä syys–lokakuun vaihteessa. Muutoin metallitehdasta ajettiin yhdellä saostuslinjalla heinäkuuhun asti ja heinä–syyskuu kahdella saostuslinjalla. Lokakuusta alkaen metallitehdasta ajettiin täydellä liuosvirtaamalla ja kahdella rikkivetykehittimillä, mikä mahdollisti suuremman tuotantokapasiteetin. Bioliuotuksen hyvä toiminta on mahdollistanut metallitehtaan tasaisen ajon. Tämän johdosta myytävien tuotteiden laatu on ollut hyvin tasaista ja odotusten mukaista. Nikkelin ja sinkin asiakastoimitukset ovat olleet yhtiön laatuspesifikaatioiden mukaisia. Nikkeli-kobolttituotteen nikkelpitoisuus oli keskimäärin 49,6 prosenttia ja kobolttipitoisuus 1,0 prosenttia. Sinkkituotteen sinkkipitoisuus oli keskimäärin 60,7 prosenttia.

Metallitehtaan tuotanto jouduttiin ajamaan alas 16.12.2016 tapahtuneen rikkivetykehittimen palon seurauksena neljäksi viikoksi. Palo aiheutti 0,5 miljoonan euron kustannukset, ja sen seurauksena joulukuun tuotanto jäi merkittävästi suunnitellusta. Metallitehtaan nikkeli tuotanto oli 9 554 tonnia ja sinkkituotanto 22 575 tonnia.

Terrafame Oy:n tuotannon ylösajon loppuun viemisen edellyttämästä rahoituksesta allekirjoitettiin esisopimus 15.12.2016. Esisopimuksen mukainen rahoitus- ja omistusjärjestely toteutettiin helmikuussa 2017. Rahoitus- ja omistusjärjestelyn suuruus oli kokonaisuudessaan 250 miljoonaa euroa.

Taloudellinen katsaus ja tunnusluvut

Terrafamen liikevaihto oli 101,0 miljoonaa euroa. Nikkeli-kobolttituotteen asiakastoimitusten nikkelisäilytys oli 9 544 tonnia. Sinkkituotteen asiakastoimitusten sinkkisäilytys oli 25 707 tonnia.

Käyttökate oli -120,4 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos oli tappiollinen -124,9 miljoonaa euroa. Alla on yhteenveto taloudellisista tunnusluvuista.

	2016	2015
Liikevaihto	101 041 812,64	2 523 629,03
Omavaraisuusaste %	45 %	4 %
Taseen loppusumma	370 656 468,24	201 946 750,51
Henkilöstön määrä	626	480
Palkat	27 934 434,97	8 035 241,50

Vuoden 2016 aikana investoitiin 84,3 miljoonaa euroa, josta Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj:ltä hankittujen kalkkilaitoksen, laboratoriotuotteen ja geodatan arvo oli 15,4 miljoonaa euroa. Muut merkittävät investoinnit olivat marraskuussa koetoiminnan aloittanut keskusvedenpuhdistamo, kolmannen ja neljännen sekundäärialueen pohjarakenteet, puhallin- ja pumppaamorakennusten investoinnit, kahden hienomurskan uusiminen, rikkivetykehittimen ja kalkkitehtaan modernisointi-investoinnit. Muita merkittäviä investointeja olivat HSH:n leasing-laitteiden lunastus sekä kaksi pintajyrsintä ja kaksi kiviautoa.

Terrafamen vaihto-omaisuus oli tilikauden lopussa yhteensä 76,2 miljoonaa euroa. Keskeneräisen tuotannon arvo 31.12.2016 oli 50,1 miljoonaa euroa, raaka-aine- ja varaosavaraston bruttoarvo 29,1 miljoonaa euroa, kemikaalivaraston arvo 2,4 miljoonaa euroa ja valmistuotevaraston arvo 0,6 miljoonaa euroa. Raaka-aine- ja varaosavarastoon kohdistettiin 31.12.2016 noin 6,0 miljoonan euron hitaasti kiertävän tavaran varastovaraus.

Myyntisaamiset vuoden 2016 lopussa olivat yhteensä noin 15,8 miljoonaa euroa. Muita saamisia, lähinnä arvonlisäverosaamisia, oli 31.12.2016 noin 8,3 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 2,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 lopussa rahat ja pankkisaamiset olivat 44,7 miljoonaa euroa. Oma pääoma vuoden 2016 lopussa oli 165,1 miljoonaa euroa.

Rahoitusjärjestelyt

Tilikaudella 2016 liiketoiminnan rahavirta oli 176,8 miljoonaa euroa negatiivinen. Investointien rahavirta oli 74,0 miljoonaa euroa. Terrafame Oy:n emoyhtiö Terrafame Group Oy on pääomittanut toiminnan ylösajoa tilikaudella 2016.

Lisäykset yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon kasvoivat tilikauden 2016 aikana 281,8 miljoonaa euroa. Tilikauden lopussa sijoitetun vapaan pääoman rahasto oli yhteensä 379,8 miljoonaa euroa. Osakemäärä kasvoi 1 380 000 osakkeella ja oli tilikauden lopussa 2 380 075 osaketta.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Terrafamen tutkimus- ja tuotekehitystoiminta painottuivat bioliuotuksen toimivuuden varmistamiseen ja kehittämiseen sekä metallitehtaan tehokkuuden kehittämiseen. Lisäksi teetettiin selvitys nikkelin jatkojalostusmahdollisuuksista sekä harvinaisten maametallien talteenoton mahdollisuuksista. Myös omistajayhtiö Terrafame Groupin johtamaan vesienhallinnan Ariel- teknologiakehityshankkeeseen osallistuttiin aktiivisesti.

Tuotantosuunnitelma perustuu noin 15 kuukauden malmin primääriliuotusaikaan. Primääriliuotusvaiheessa on erittäin tärkeää, että sekä liuotussaanto että -nopeus ovat mahdollisimman korkeat. Tutkimusyhteistyötä jatkettiin kansainvälisen kasaliuotukseen erikoistuneen konsulttitoimiston kanssa. Tavoitteena oli varmistaa, että primääriliuotuksessa tehdyt toimenpiteet ja parannukset johtavat toivottuihin tuloksiin. Tätä yhteistyötä tullaan jatkamaan ja siihen tullaan sisällyttämään myös sekundääriliuotuksen analysointi ja kehittäminen.

Primääriliuotuksen prosessiseurantaa kehitettiin yhteistyössä kotimaisten asiantuntijoiden kanssa. Kasan sähkökemialliset mittaukset aloitettiin ja kasan lämpötilaprofiilin seurantaa jatkettiin. Syöttömalmin tarkka mineraloginen seuranta käynnistettiin. Tämän kehitystyön tavoitteena on varmistaa mahdollisimman tasaiset ja hallitut prosessiolosuhteet primääriliuotukseen.

Bioliuotuksen toiminnan optimointia ja syvällisempää tutkimusta varten rakennettiin liuotuskolonnit, joilla eri prosessiolosuhteita päästään testaamaan pilottimittakaavassa.

Nikkelin jatkojalostus pasuttamalla näyttää alustavan teknis-taloudellisen tarkastelun valossa erittäin mielenkiintoiselta.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallintaa koskevan hyvän hallinnointitavan mukaisesti Terrafame Oy:ssä noudatetaan hallituksen hyväksymää riskienhallintapolitiikkaa, jossa riskit pyritään tunnistamaan, niiden vaikutus yhtiön toimintaan arvioidaan ja suunnitellaan toimenpiteet riskienhallintaan. Keskeisimmät liiketoimintariskit arvioitiin vuoden 2016 alussa, ja ne päivitetään vuosittain.

Yhtiön toimintaan vaikuttavat erilaiset kaivosalan yleiset riskit, mukaan luettuna riskit ympäristölupien ja muiden viranomaislupien osalta, sekä uuden yhtiön tuotannon käynnistämiseen ja siihen tarvittavan rahoituksen saantiin liittyvät erillisriskit. Merkittävimpiä liiketoimintariskejä ovat nikkeli- ja sinkkimarkkinan kehittymiseen liittyvät riskit, nikkelin hinnan muutokset, sinkin hinnan muutokset, asiakkaisiin ja muihin liikekumppaneihin liittyvä vastapuoliriski, merkittävien raaka-aineiden ja sähköenergian hintoihin liittyvät riskit, valuuttakurssien muutokset, ylösajon rahoituksen riittävyys ja hinta sekä tuotantoprosessiin ja -kustannuksiin ja viranomaislupiin liittyvät riskit.

Terrafamen aloitettua toiminnanharjoittajana työ- ja prosessiturvallisuuteen sekä ympäristöön liittyvien vahinkoriskien hallinta on perustunut edellisen toiminnanharjoittajan aikana vuosina 2012–2015 tehtyihin riskiarviointeihin. Vahinkoriskien arviointi päivitettiin pääosin vuoden 2016 aikana vastaamaan Terrafamen nykyistä toimintaa sekä käytäntöjä ja vaatimuksia. Vuoden 2016 puolella käynnistettiin myös ulkopuolisena asiantuntijatyönä tehtävä kokonaisvaltainen arvio toimintaan liittyvien ympäristöriskien hallinnasta.

Toiminnan riskejä on onnistuttu vähentämään vuoden 2016 aikana. Merkittävimpiä asioita ovat PI-kaavioiden systemaattinen päivitys sekä prosessilaitteiden selkeämmät merkinnät. PI-kaavioiden päivitys saatiin vuoden 2016 loppuun mennessä valmiiksi 60-prosenttisesti. Kesän aikana metallitehtaalla otettiin käyttöön uusi prosessimuutosten hallinnan toimintamalli. Syksyn aikana kerättyjen kokemusten avulla mallia päivitettiin ja vuoden 2017 aikana malli tullaan ottamaan käyttöön myös muilla osastoilla. Bioliuotuksen toimivuus ja nopeus on keskeinen toiminnallinen riski. Vuoden 2016

aikana tehtiin kolme ulkopuolista asiantuntijaselvitystä bioliuotuksen hyvän toiminnan varmistamiseksi.

Työturvallisuus

Terrafamen aloittaessa varsinaisen toimintansa 15.8.2015 yhtiön johtaviksi periaatteiksi määriteltiin turvallisuus, tehokkuus ja sitoutuminen. Turvallisuus asetettiin kaikkein tärkeimmäksi tavoitteeksi, ja siinä korostettiin kahta näkökulmaa: vastuuta ympäristöstä ja ihmisistä.

Työtä turvallisuuskulttuurin kehittämiseksi jatkettiin määrätietoisesti vuoden 2016 aikana. Terrafamen aloittaessa toimintansa työtapaturmia tapahtui aivan liikaa, ja asenne turvalliseen ja vastuulliseen työskentelyyn oli päässyt rapistumaan. Turvallisuustyötä jatkettiin vuonna 2015 aloitetuilla johdon turvakierroksilla, joita tehtiin viikoittain eri puolilla kaivos- ja tehdasalueita. Lisäksi eri osastoilla aloitettiin säännölliset turvallisuus- ja siisteyskierrokset. Joka toinen viikko järjestettäviä turvallisuuskokouksia jatkettiin, ja neljännesvuosittain järjestettävissä henkilöstöinfotilaisuuksissa sekä hallituksen, johtoryhmän ja operatiivisissa kokouksissa käytiin kaikissa turvallisuusasiat läpi ensimmäisenä asiakohtana. Lisäksi vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön toimitusjohtajan tapaturma- sekä läheltä piti -kahvit. Kahvitilaisuuksiin kutsutaan asianomaiset sekä työnjohto keskustelemaan tilanteeseen johtaneista syistä ja tarvittavista toimenpiteistä. Mikäli kyseessä on urakoitsijalle tapahtunut tapaturma, kutsutaan paikalle myös urakoitsijan johto. Vuoden 2016 aikana näitä kahvitilaisuuksia pidettiin lähes joka kuukausi.

Tapaturmataajuus kehittyi myönteisesti vuoden 2016 aikana ja putosi vuoden 2015 lopun 23,3:sta 8,4:ään. Tavoitteeksi asetettuun alle 7:ään ei silti päästy. Kesällä 2016 Terrafame saavutti kuitenkin ennätyselliset 80 päivää ilman poissaoloon johtanutta tapaturmaa.

Vuonna 2015 käyttöön otettua turvallisuusbonusohjelmaa jatkettiin. Yhtiö jaettiin kolmeen lohkoon: kaivokseen ja materiaalin käsittelyyn, bioliuotukseen ja metallitehtaaseen sekä hallintoon ja kunnossapitoon. Jos lohossa ei tapahtunut poissaoloon johtanutta työtapaturmaa kuukauden aikana, palkittiin lohkon koko henkilökunta johtoa lukuun ottamatta sadan euron bonuksella/henkilö. Kesäkuussa ohjelmaa tehostettiin vuoden 2016 loppuun siten, että jos loholla ei tapahtunut yhtään poissaoloon johtavaa tapaturmaa vuosineljänneksen aikana, jaettiin ylimääräinen sadan euron bonus/henkilö.

Työturvallisuuden korostaminen ja tärkeys johtuvat Terrafamen monivaiheisesta tuotantoketjusta ja siitä, että useat ketjun prosessivaiheet ja käytettävät tuotannon tarveaineet sisältävät

kemianteollisuudelle ominaisia vaaratekijöitä, joiden asianmukainen hallinta on yksi turvallisuuden kulmakivistä. Toisaalta työn tekeminen turvallisesti perustuu tehokkaampiin ja parempiin työmenetelmiin ja johtaa tätä kautta työn tuottavuuden parantumiseen.

Ympäristöturvallisuus

Terrafame otti kaivoksen vastuulleen vuonna 2015 erittäin haastavassa tilanteessa, jolloin bioliuotuksen altaiden liuostilavuudet olivat 840 000 kuutiota, mikä on yli turvallisiksi katsotun tason. Lisäksi alueella oli varastoituna lähes 10 miljoonaa kuutiota ylimääräistä vettä.

Vesitilanteen hallinnan kannalta olennaisen, kaivosalueelta Nuasjärveen johtavan purkuputken käyttö alkoi marraskuussa 2015. Aluehallintoviraston myöntämä lupa purkuputken käytölle sisälsi 24 000 tonnin sulfaattikiintiön vuodessa, minkä perusteella alueen ylimääräiset vedet olisi saatu puhdistettua ja poistettua kolmessa vuodessa. Vaasan hallinto-oikeus puolitti syyskuun 2015 välipäätöksellään kaivosalueelta Nuasjärveen johtavan purkuputken sulfaattikiintiön 1 000 tonniin sulfaattia kuukaudessa. Tämä johti siihen, että kaivosalueelle kertyneitä vesiä ei voitu talven aikana vähentää suunnitellusti ja myönnetyn ympäristöluvan mukaisesti. Keväällä 2016 Vaasan hallinto-oikeus antoi lopullisen päätöksen purkuputkiluvasta. Lopullisessa päätöksessä sulfaatin kiintiöksi määrättiin 15 000 tonnia vuodessa siten, että kesäkaudella kuukausittainen sulfaattikiintiö on enintään 2 000 tonnia kuukaudessa ja talvikaudella enintään 1 000 tonnia kuukaudessa.

Huhtikuun 2016 alussa vedenpinta nousi Kortelammen ja Latosuon padoilla tasolle, jolla riski vesien hallitsemattomasta vuotamisesta ympäristöön kohosi Terrafamen arvion mukaan liian korkeaksi. Terrafame päätyi näin ollen puhdistetun veden lisäjuoksuutuksiin 8.4.–6.5. Kortelammelta ja Latosuolta, kunnes vesivarastojen vedenpinta saavutti pato- ja ympäristöturvallisuuden kannalta turvallisiksi katsottavan tason. Vettä juoksetettiin yhteensä 1,9 miljoonaa kuutiota sekä vanhoille reiteille että purkuputkeen. Lisäjuoksuutuksissa juoksetettiin puhdistettua vettä, joka oli pitoisuuksiltaan selvästi alle ympäristöluvassa määriteltyjen raja-arvojen.

Vuoden 2016 lopussa varastoituja vesiä oli alueella 3,8 miljoonaa kuutiota ja bioliuotuskierrossa olevan liuoksen määrä noin 500 000 kuutiota. Kaivostoiminnan jatkumisen ja parantuneen vesitaseen ansiosta kaivosalueella on vuoden 2016 aikana voitu ottaa yhteensä 1,9 miljoonaa kuutiota vettä tuotannon liuoskiertoon.

Nuasjärven purkuputkeen johdettavan veden 15 000 vuositonnin sulfaattikiintiö alittui vuonna 2016 noin 1 400 tonnilla, kun laskelmassa otetaan huomioon myös kevään lisäjuoksutus. Vanhoille reiteille sulfaattikuormitus oli vuoden aikana 3 906 tonnia, joten vuosikuormituskiintiö 1 300 tonnia ylittyi 2 606 tonnilla kevään lisäjuoksutusten vuoksi.

Kaivosalueelta pois johdettujen, puhdistettujen vesien laatu oli vuoden 2016 aikana hyvä. Vesien sulfaattipitoisuus oli keskimäärin alle puolet raja-arvosta ja metallipitoisuudet olivat keskimäärin alle kymmenesosa niille asetetuista raja-arvoista. Käänteisosmoosin rejektin johtaminen liuoskiertoon aloitettiin maaliskuussa. Maalis–joulukuussa johdettiin rejektin mukana liuoskiertoon yhteensä 5 700 tonnia sulfaattia, millä on suuri merkitys sulfaattikiintiön riittävyteen ja kaivosalueen vesitaseeseen.

Yhtiön arvion mukaan keväällä 2017 lumien sulassa ei ole tarvetta puhdistettujen vesien lisäjuoksutuksille.

Terrafamen veloitettarkkailun mittausten perusteella Nuasjärven syyskierto on onnistunut. Pinnassa ja pohjalla olevat vesikerrokset sekoittuivat hyvin, eikä syvänteisiin näin ollen ole jäänyt pysyvää kerrostuneisuutta. Järven purkuputkeen johdettu vesi on ollut pitoisuuksiltaan selvästi alle ympäristöluvassa määriteltyjen raja-arvojen.

Lupaprosessit

Kaikki toimintaa säätelevät viranomaisluvut siirtyivät Terrafame Oy:lle yhtiön ottaessa kaivostoiminnan hoitaakseen. Tällaisia lupia ovat mm. kaivoslupa, kemikaalilupa sekä toimintaan liittyvät vesi- ja ympäristöluvut.

Terrafamen aloitettua toiminnan olivat keskeisimmät ympäristölupaprosessit valitusvaiheessa Vaasan hallinto-oikeudessa. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI) antoi keväällä 2013 lupapäätöksen koskien vesistökuormituskiintiötä vanhoille purkureiteille. Keväällä 2014 PSAVI antoi lupapäätöksen koskien koko kaivostoimintaa sekä uraanin talteenottoa. Keväällä 2015 PSAVI antoi lupapäätöksen koskien Nuasjärven purkuputkea. Kaikki edellä mainitut lupa-asiat olivat 2016 alussa Vaasan hallinto-oikeudessa.

Vaasan hallinto-oikeus antoi huhtikuussa 2016 päätöksensä koskien Nuasjärven purkuputken luvasta tehtyjä valituksia ja muita Terrafamen ympäristölupiin liittyviä asioita. Hallinto-oikeus nosti päätöksillään purkuputken sulfaattikiintiön aiemman välipäätöksensä 12 000 tonnista 15 000 tonniin vuodessa. Lisäksi se velvoitti Terrafamen hakemaan uutta ympäristölupaa elokuun 2017 loppuun

mennessä. Terrafame toimii voimassa olevien ympäristölupien mukaisesti noudattaen hallinto-oikeuden päätöksen mukaisia päästökiintiöitä.

Nykyiset luvat mahdollistavat hyvin kaivoksen toiminnan ja kehittämisen. Vaasan hallinto-oikeuden päätökset eivät kuitenkaan olleet kaikilta osin yhtiön kannalta hyväksyttäviä, joten niistä valitettiin Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Samalla valmistaudutaan hakemaan uusia ympäristölupia vuoden 2017 elokuun loppuun mennessä. Uutta luvitusprosessia edeltää kaksi ympäristövaikutusten arviointiprosessia (YVA), toinen vesienhallinnasta, toinen koko toiminnasta. Terrafame käynnisti vesienhallinnan YVA-prosessin syyskuussa ja tuotantotoiminnan YVA-prosessin marraskuussa.

Terrafame käynnisti syksyllä 2015 hankkeen keskusvedenpuhdistamon rakentamiseksi. Yhtiö jätti hankkeeseen liittyvään ympäristölupahakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle maaliskuussa. Lisäksi yhtiöllä oli vireillä lupahakemus vesienkäsittelyssä syntyneiden sakkujen käsittelyyn ja loppusijoittamiseen liittyen. Lupapäätöstä odotetaan 2017 vuoden aikana. Erillisestä sivukivialueesta jätettiin hakemus lokakuussa 2016. Yhtiöllä on valmisteilla myös lupahakemukset rikkidioksidin käytöstä metallien talteenotossa sekä kolmannesta rikkivedyn tuotantoyksiköstä. Lisäksi yhtiö käynnisti vuoden 2016 aikana koetoimintaluvalla mm. kipsisakka-altaan peiterakennekokeet.

Henkilöstö

Kaivoksen ja metallitehtaan ylösajo on vaatinut paljon rekrytointeja. Henkilöstömäärä kasvoi vuoden 2015 lopun 529 henkilöstä vuoden 2016 loppuun mennessä 645 henkilöön. Oman henkilöstön lisäksi kaivoksella työskenteli vuoden 2016 lopussa päätoimisesti 550 henkilöä 70 kumppaniyrityksen palveluksessa.

Terrafamelaisten keski-ikä on noin 40 vuotta. Yhtiö pyrkii vastaamaan työuransa eri vaiheissa olevien henkilöiden koulutustarpeisiin mm. kehittämällä esimies- ja turvallisuuskoulutusta. Myös työhön perehdyttämistä on kehitetty.

Joulukuussa yhtiö sopi henkilöstön kanssa kilpailukyky sopimuksen mukaisista työajan pidennyksistä vuodelle 2017. Työajan pidennykset tehdään henkilöstöryhmästä riippuen vähentämällä saldokertymiä, pidentämällä vuoronvaihtoajoja sekä lisäämällä palkattomia koulutuspäiviä vapaajaksoille.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Terrafame Oy:llä on yksi osakelaji. Vuoden 2016 lopussa yhtiöllä oli 2 380 075 osaketta, osakepääoma 2 000 000 euroa ja oma pääoma 165 139 635 euroa. Terrafame Oy on Terrafame Group Oy:n 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö.

Hallinnointi

Terrafame Oy:n hallinnosta ja toiminnasta vastaavat yhtiökokous, hallitus, ja toimitusjohtaja (15.2.2016 alkaen). Terrafame Oy noudattaa listaamattomana yhtiönä Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (2015) soveltuvin osin. Yhtiö julkaisee osana vuosikertomustaan 2016 selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Terrafame Oy:n hallituksen puheenjohtajana toimi Lauri Ratia ja jäsenenä Esa Lager ja Tuomo Mäkelä sekä toimitusjohtajana 15.2.2016 alkaen Joni Lukkaroinen.

Terrafame Oy:n tilintarkastajana toimii KHT-yhteisö KPMG, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Antti Kääriäinen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kesällä 2016 teetettiin ulkopuolisilla asiantuntijoilla JORC-koodin mukaisen mineraalivaranto- ja malmivara-arvio Terrafamen Sotkamon esiintymälle. Kuusilammen mineraalivarannot ovat yhteensä 656 miljoonaa tonnia, joista todetut varannot ovat 379 miljoonaa tonnia ja todennäköiset varannot 277 miljoonaa tonnia. Vastaavasti Kolmisopen mineraalivarannot ovat 802 miljoonaa tonnia, joista todetut varannot ovat 144 miljoonaa tonnia, todennäköiset varannot 170 miljoonaa tonnia ja mahdolliset varannot 488 miljoonaa tonnia.

Mineraalivarannot sisältävät noin 3,9 miljoonaa tonnia nikkeliä, 7,9 miljoonaa tonnia sinkkiä, 0,3 miljoonaa tonnia kobolttia ja 2,1 miljoonaa tonnia kuparia.

Malmivara-arvion laskennassa on käytetty vain todettuja ja todennäköisiä mineraalivarantoja. Teknis-taloudelliset parametrit on saatu kaivoksen historiatiedoista, Terrafamen louhintasuunnitelmista sekä tarkennetuista kustannusparametreista. Malmivarat ovat yhteensä 530,5 miljoonaa tonnia, joista todetut varat ovat 356,5 miljoonaa tonnia ja todennäköiset 174,0 miljoonaa tonnia. Suuret malmivarat antavat edellytykset useiden vuosikymmenten kaivos- ja metallintuotantotoimintaan.

Nikkelin maailmanmarkkina kehittyi myönteisesti vuonna 2016, ja markkinoiden arvioidaan jatkavan myönteistä kehitystä myös vuonna 2017. Korkeat varastotasot hillitsevät edelleen nikkelin hinnan

nousua, mutta varastojen odotetaan jatkavan pienentymistään vuoden 2017 aikana.

Sinkissä kaivostuotannon alijäämän ja matalien varastotasojen odotetaan edesauttavan sinkin hinnan ja jalostuspalkkioiden myönteistä kehitystä. Sinkin ohella myös kobolttin ja kuparin markkinanäkymät ovat myönteiset.

Vuoden 2017 tapaturmataajuustavoite on alle 5, kun tavoitteella tarkoitetaan poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrää miljoonaa työtuntia kohti. Myös kaivos- ja tehdasalueella työskentelevien kumppaniyritysten työntekijöiden työturvallisuutta kehitetään samoilla kriteereillä ja keinoilla kuin Terrafamen oman henkilöstön työturvallisuutta.

Terrafamen tavoitteena on jatkaa tuotanto- ja toimitusmäärien kasvattamista sekä kustannustehokkuuden parantamista. Yhtiö valmistelee myös kuparin tuotteistamista ja sen myynnin aloittamista vuoden 2017 aikana. Kaivosalueen hyvän vesitilanteen ansiosta keväällä 2017 ei ole tarvetta puhdistettujen vesien lisäjuoksutuksille.

Olellaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Rikkivetykehittimen palosta aiheutuneet korjaustyöt saatiin tehtyä vuoden alussa suunnitellusti, ja metallitehtaan tuotanto käynnistyi 13.1.2017.

Terrafame Oy ja sen emoyhtiö Terrafame Group Oy ovat valmisteelleet omistus- ja rahoitusjärjestelyä Terrafame Oy:n tuotannon ylösajon loppuun viemisen edellyttämän rahoituksen varmistamiseksi. Rahoitusjärjestelyä koskeva esisopimus allekirjoitettiin 15.12.2016. Valmisteilla olleeseen rahoitusjärjestelyyn ja kaivostoiminnan jatkamiseen liittyen valtio-omistaja varasi vuoden 2017 talousarvioon 100 miljoonaa euroa käytettäväksi Terrafame Group Oy:n pääomittamiseen.

Edellä mainitun esisopimuksen mukainen omistus- ja rahoitusjärjestely neuvoteltiin loppuun alkuvuonna 2017 siten, että lopulliset sopimukset Trafigura-konserniin kuuluvien Trafigura Ventures V B.V. -yhtiön ja Galena Private Equity Resources Investment 2 L.P. -rahaston kanssa allekirjoitettiin 3.2.2017 ja järjestely toimeenpantiin 10.2.2017. Sampo Oyj ja Terrafame Group Oy toimivat järjestelyssä kanssasijoittajina. Rahoitusjärjestelyn suuruus on kokonaisuudessaan 250 miljoonaa euroa. Rahoitusjärjestelyn myötä Terrafame Oy:llä on olemassa rahoitus tuotannon ylösajon loppuun viemiseksi ja positiivisen kassavirran saavuttamiseksi.

Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Terrafame Oy:n tilikauden 2016 tulos osoittaa tappiota 124 912 129,51 euroa. Terrafame Oy:n jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2016 oli 163 139 635,16 euroa. Hallitus ehdottaa, että tappio siirretään tappio- ja voittovaratilille ja osinkoa ei jaeta.

Terrafame Group Oy:n toimintakertomus

Terrafame Group Oy:n toimintakertomus 1.1.–31.12.2016

Terrafame Group Oy on työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjauksessa toimiva Suomen valtion erityistehtäväyhtiö. Terrafame Group Oy merkittiin kaupparekisteriin 9.2.2015 osana Suomen valtion varautumista Talvivaara Sotkamon Oy:n konkurssipesää koskeviin järjestelyihin. Terrafame Group -konserniin kuului tilikauden päättyessä emoyhtiön kokonaan omistama Terrafame Oy. Terrafame Group Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö Winttal Oy asetettiin tarpeettomana vapaaehtoiseen selvitystilaan ja purettiin tilikauden 2016 aikana. Winttal Oy:n purkautuminen rekisteröitiin 29.12.2016.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Tytäryhtiö Terrafame Oy muodostaa Terrafame Group Oy:n tärkeimmän omaisuuserän. Terrafame Oy on jatkanut tuotannon ylösajoa Sotkamossa sijaitsevalla monimetallikaivoksellaan. Ylösajo jatkui vuoden 2016 aikana suunnitellusti.

Vuoden 2016 aikana malmia louhittiin, murskattiin ja agglomeroitiin 14,2 miljoonaa tonnia. Primääriliuotusalueen lohko 2 valmistui toukokuussa ja lohko 3 lokakuussa. Vuoden loppuun mennessä saatiin 75 prosenttia primääriliuotusalueesta tuotantoon. Vuoden alussa louhintaa suoritettiin Kuusilammen avolouhoksen pohjoisosassa. Huhtikuussa keskiosaan varastoitu vesi siirrettiin Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jatkossa "ELY") luvalla pohjoisosaan, ja louhinta siirtyi keskiosaan eli ns. pääramppiin. Malmin ja sivukiven louhinnan kustannustehokkuus parani tällöin merkittävästi. Vuoden 2016 loppuun mennessä pohjoislouhoksessa ollut vesi saatiin poistettua, ja louhoksen pohjoisosa yhdistettiin pääramppiin. Malmin nikkeli- ja sinkkipitoisuudet pysyivät hyvällä

tasolla. Vuoden 2016 aikana kasattiin primääriliuotuskasalle 37 042 tonnia nikkeliä ja 70 299 tonnia sinkkiä.

Primääriliuotusalueen vanhojen liuotuskasojen purku rajoitti vielä alkuvuodesta hieman uuden malmin kasausta. Helmikuussa saatiin käyttöön toinen ja kesäkuussa kolmas pintajyrsin, ja kasanpurussa päästiin lähelle pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettua 1,5 miljoonan tonnin kuukausituotantoa.

Primääriliuotus on toiminut odotusten mukaisesti. Primääriliuotusalueen lohkoilla 1, joka saatiin tuotannolle marraskuussa 2015, oli liuotussaanti vuoden 2016 lopussa nikkelin osalta 40 prosenttia ja sinkin osalta 50 prosenttia. Molemmissa arvometalleissa tavoitteena oli 35 prosentin saanti primääriliuotuksessa. Lohkon 2 liuotussaanti on edennyt jonkin verran lohkoa 1 heikommin mutta lohkon 3 saanti lohkoa 1 paremmin. Sekundääriliuotus on toiminut odotusten mukaisesti. Pintajyrsinissä saavutettu hyvä ja tasainen partikkelikoko on edesauttanut merkittävästi sekundääriliuotuksen toimivuutta. Vuoden 2016 aikana liuotettiin 11 584 tonnia nikkeliä ja 27 868 tonnia sinkkiä.

Metallitehdasta ajettiin lokakuusta alkaen täydellä liuosvirtaamalla ja kahdella rikkivetykehittimellä, mikä mahdollisti suuremman tuotantokapasiteetin. Bioliuotuksen hyvä toiminta on mahdollistanut metallitehtaan tasaisen ajon. Tämän johdosta myytävien tuotteiden laatu on ollut hyvin tasaista ja odotusten mukaista. Nikkelin ja sinkin asiakastoimitukset ovat olleet laatuspesifikaatioiden mukaisia. Nikkeli-kobolttituotteen nikkelpitoisuus oli keskimäärin 49,6 prosenttia ja kobolttipitoisuus 1,0 prosenttia. Sinkkituotteen sinkkipitoisuus oli keskimäärin 60,7 prosenttia.

Metallitehtaan tuotanto jouduttiin ajamaan alas 16.12.2016 tapahtuneen rikkivetykehittimen palon seurauksena neljäksi viikoksi. Palo aiheutti 0,5 miljoonan euron kustannukset, ja sen seurauksena joulukuun tuotanto jäi merkittävästi suunnitellusta. Metallitehtaan nikkeli- ja sinkkituotanto vuonna 2016 oli 9 554 tonnia ja sinkkituotanto 22 575 tonnia.

Tuotannon ylösajoa on kuvattu tarkemmin Terrafame Oy:n toimintakertomuksessa.

Yhtiöiden välisen sopimuksen mukaisesti Terrafame Group Oy tuotti tilikauden aikana Terrafame Oy:lle palveluita muun muassa oikeudellisiin asioihin ja viestintään liittyen. Vesienkäsittelyteknologiahanketta on kuvattu jäljempänä tutkimus- ja kehitystoiminnan yhteydessä.

Terrafame Group Oy hankki joulukuussa 2015 omistukseensa Winttal Oy:n, jolle Nyrstar Sales & Marketing AG oli siirtänyt Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj:öön kohdistuvat saatavansa. Kyseiset saatavat siirrettiin kesäkuussa 2016 Terrafame Oy:lle ja niitä käytettiin vastikkeena Terrafame Oy:n ostaessa tuotantoprosessissa tarvittavan kalkkilaitoksen ja laboratorion sekä kaivokseen liittyvän geologisen datan omistusoikeuden. Winttal Oy asetettiin konsernin liiketoiminnalle tarpeettomana vapaaehtoiseen selvitystilaan 5.8.2016 ja se merkittiin purkautuneeksi 29.12.2016.

Valtio-omistaja linjasi toukokuussa 2016, että Terrafame Oy:n tuotannon ylösajon loppuun viemisen ja positiivisen kassavirran saavuttamisen edellyttämä yksityinen rahoitus on varmistettava vuoden 2016 loppuun mennessä. Samalla linjattiin, että myös kaivoksen hallittuun ennenaikaiseen sulkemiseen tulee varautua. Marraskuussa 2016 valtio-omistaja tarkisti kantaansa siten, että yksityisen rahoituksen varmistamiseen tähtäviä neuvotteluja voitiin jatkaa myös 31.12.2016 jälkeen. Terrafame Group Oy ja Terrafame Oy käynnistivät yksityisen rahoituksen varmistamiseen tähtäävän projektin loppukesästä 2016. Esisopimus omistus- ja rahoitusjärjestelystä allekirjoitettiin 15.12.2016.

Taloudellinen katsaus ja tunnusluvut

Terrafame Group -konsernin liikevaihto tilikaudella 2016 oli 101 miljoonaa euroa (2,5 miljoonaa euroa tilikaudella 2015) ja liiketappio -136,7 miljoonaa euroa (-93,1 miljoonaa euroa tilikaudella 2015). Konsernin tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli -127,2 miljoonaa euroa (-93,1 miljoonaa euroa tilikaudella 2015). Tilikauden tappio oli -127,2 miljoonaa euroa (-93,1 miljoonaa euroa tilikaudella 2015).

Terrafame Group -konsernin taseen loppusumma oli 377 miljoonaa euroa (309,7 miljoonaa euroa tilikaudella 2015). Konsernin oman pääoman tuotto oli -88,52 % (-80,26 % tilikaudella 2015) ja omavaraisuusaste 45,44 % (37,45 % tilikaudella 2015).

Konsernin oma pääoma oli 171,3 miljoonaa euroa (116,0 miljoonaa euroa tilikaudella 2015) ja velat 43,6 miljoonaa euroa (31,6 miljoonaa euroa tilikaudella 2015) sekä varaukset 162,0 miljoonaa euroa (162,0 miljoonaa euroa tilikaudella 2015). Vierasta pääomaa konsernilla oli 1,3 miljoonaa euroa (3,5 miljoonaa euroa tilikaudella 2015), josta 1,3 miljoonaa euroa oli lyhytaikaista (2,2 miljoonaa euroa tilikaudella 2015) ja 0 miljoonaa euroa pitkäaikaista vierasta pääomaa (1,3 miljoonaa euroa tilikaudella 2015).

Konserni	2016	2015
Liikevaihto	101,0 milj. euroa	2,5 milj. euroa
Liikevoitto/tappio	- 136,7 milj. euroa	- 93,1 milj. euroa
Liikevoitto %	-135 %	-3689 %
Omavaraisuusaste	45,44 %	37,45 %
Taseen loppusumma	377 milj. euroa	309,7 milj. euroa
Palkat	28,4 milj. euroa	8,1 milj. euroa
Henkilöstö	629 henkilöä	482 henkilöä
Emoyhtiö		
Liikevaihto	0,2 milj. euroa	0,0 milj. euroa
Liikevoitto/tappio	- 2,3 milj. euroa	- 1,2 milj. euroa
Liikevoitto %	-1088 %	n/a
Omavaraisuusaste	99,94 %	99,91 %
Taseen loppusumma	388,2 milj. euroa	208,1 milj. euroa
Palkat	0,5 milj. euroa	0,1 milj. euroa
Henkilöstö	3 henkilöä	2 henkilöä

Henkilöstö

Tilikauden päättyessä Terrafame Group Oy:n palveluksessa oli 5 henkilöä ja Terrafame Oy:n palveluksessa 645 henkilöä. Osa Terrafame Group Oy:n henkilöstöstä on suoriteperusteisen tulospalkkiojärjestelmän piirissä. Terrafame Oy raportoi henkilöstönsä palkitsemisesta toimintakertomuksessaan ja palkitsemisselvityksessään.

Ympäristötekijät

Terrafame Oy otti kaivoksen vastuulleen vuonna 2015 erittäin haastavassa tilanteessa, jolloin bioliuotuksen altaiden liuostilavuudet olivat 840 000 kuutiota, mikä on yli turvalliseksi katsotun tason. Lisäksi alueella oli varastoituna lähes 10 miljoonaa kuutiota ylimääräistä vettä.

Huhtikuun 2016 alussa vedenpinta nousi Kortelammen ja Latosuon padoilla tasolle, jolla riski vesien hallitsemattomasta vuotamisesta ympäristöön kohosi Terrafame Oy:n arvion mukaan liian korkeaksi. Terrafame Oy päätyi näin ollen puhdistetun veden lisäjuoksuksiin 8.4.–6.5.2016 Kortelammelta ja Latosuolta, kunnes vesivarastojen vedenpinta saavutti pato- ja ympäristöturvallisuuden kannalta turvalliseksi katsottavan tason. Vettä juoksettiin yhteensä 1,9 miljoonaa kuutiota sekä vanhoille reiteille että purkupuutkeen. Lisäjuoksuksissa juoksettiin puhdistettua vettä, joka oli pitoisuuksiltaan selvästi alle ympäristöluvassa määriteltyjen raja-arvojen.

Kaivostoiminnan jatkumisen ja bioliuotusprosessin hyvän toiminnan seurauksena kaivosalueelle varastoitujen vesien määrää on voitu ympäristölupaehtojen puitteissa vähentää merkittävästi kesä- ja syyskauden 2016 aikana. Vuoden 2016 lopussa varastoituja vesiä oli alueella 3,8 miljoonaa kuutiota ja bioliuotuskierrossa olevan liuoksen määrä noin 500 000 kuutiota.

Kaivosalueelta pois johdettujen, puhdistettujen vesien laatu oli vuoden 2016 aikana hyvä. Vesien sulfaattipitoisuus oli keskimäärin alle puolet raja-arvosta ja metallipitoisuudet olivat keskimäärin alle kymmenesosa niille asetetuista raja-arvoista.

Terrafame Oy:n arvion mukaan keväällä 2017 lumien sulaessa ei ole tarvetta puhdistettujen vesien lisäjuoksuksille.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Terrafame Group Oy:n käyttöön osoitetusta pääomituksista on valtio-omistajan toimesta 2 miljoonaa euroa varattu käytettäväksi vesienpuhdistuksen pilotointiin. Tähän liittyen Terrafame Group Oy käynnisti syyskuussa 2015 erityisen tutkimus- ja kehitystoiminnan hankkeen, jossa etsitään uusia teknologisia ratkaisuja kaivoksen vesien puhdistamiseksi. Ensisijainen tavoite on vähentää sulfaattia kaivokselta juoksettavista vesistä. Haettavat uudet teknologiat voivat liittyä tuotantoprosessien optimointiin, prosessiteknikkaan tai uusiin puhdistusmenetelmiin.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa Terrafame Group Oy käynnisti marraskuussa 2015 minidemonstraatiohaun, joka oli avoin kaikille toimijoille kuten yrityksille, tutkimuslaitoksille ja yliopistoille. Toteutettaviksi minidemonstraatioiksi valikoitui kahdeksan osin toisiaan täydentävää ratkaisuja. Hankkeet vietiin läpi 2016 alkuvuoden aikana. Hankkeiden ja muiden selvitysten pohjalta Terrafame Group Oy muodosti suunnitelman ja konseptin sulfaatin kokonaisvaltaiselle hallinnalle. Kokonaisuus ja siihen liittyvät

yksikköoperaatiot suojattiin patenttihakemuksilla ja julkaistiin kesäkuussa 2016 järjestetyssä seminaarissa. Konsepti perustuu metallien talteenotossa tehtäviin kemian muutoksiin sekä kaivoksen jälkikäsittelyprosessiin kohdistuviin muutoksiin. Näillä tavoin sulfaatti pääosin joko kierrätetään prosessissa tai otetaan talteen sivutuotteena. Konseptin pilot-mittakaavan demonstroinnin valmistelut aloitettiin heinäkuussa 2016. Pilot-kokeet käynnistyivät lokakuusta 2016 alkaen. Tuloksia ja niiden pohjalta toteutettavia konseptitarkasteluja on odotettavissa seuraavalla toimintakaudella. Hankkeen kustannukset tilikaudella 2016 olivat yhteensä noin 1 040 000 euroa (120 000 euroa tilikaudella 2015).

Vesienhallinnan pilotointiprojektille on asetettu ohjausryhmä, jossa on laaja edustus Suomen johtavaa vesialan osaamista mm. korkeakouluista ja tutkimuslaitoksista. Ohjausryhmään kuuluvat:

- Puheenjohtaja Päivi Kinnunen, tiimipäällikkö, materiaalkierrätys ja geoteknologia, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- Pekka Oinas, tehdassuunnittelun professori, Aalto-yliopisto
- Riitta Keiski, teknillisen tiedekunnan dekaani, teollisuus- ja ympäristötekniikan professori, Oulun yliopisto
- Tuomo Sainio, erotusprosessien professori, Lappeenrannan teknillinen yliopisto
- Marja-Liisa Räisänen, erikoistutkija, Geologian tutkimuskeskus
- Timo Koski, Senior Advisor, Finnish Water Forum
- Tommy Jacobson, toimitusjohtaja, CLIC Innovation Oy
- Harry Sandström, kaivostoiminnan kasvuohjelman ohjelmajohtaja, Geologian tutkimuskeskus

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Hallitus vastaa sisäisen valvonnan, riskien hallinnan ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä.

Terrafame Group -konsernin yhtiöiden sisäinen tarkastus toteutetaan kunkin yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan valvonnassa.

Terrafame Group Oy:n keskeiset riskit liittyvät omistaja-arvonäkökulmasta tytäryhtiö Terrafame Oy:n kaivoksen ylösajon onnistumiseen ja liiketoiminnan kehitykseen, ulkoisen lisärahoituksen

saatavuuteen ja ehtoihin sekä kaivosta koskeviin ympäristölupaehtoihin.

Terrafame Group Oy:n hallitus seuraa ja arvioi säännöllisesti yhtiön toimintaan liittyviä riskejä sekä riskienhallinnan toimia.

Terrafame Oy:n riskienhallintaa ja sen toimintaan liittyviä riskejä on kuvattu Terrafame Oy:n toimintakertomuksessa.

Tilinpäätös 1.1.2016–31.12.2016 on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen olettaen, että Terrafame Group Oy:n ja sen tytäryhtiön Terrafame Oy:n rahoitusasema pystytään turvaamaan ja liiketoimintaa voidaan jatkaa ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Tämän katsotaan olevan perusteltua, sillä Terrafame Oy:n kaivoksen tuotannon ylösajo on sujunut suunnitelmien mukaan ja tärkeimmät tavoitteet vuonna 2016 saavutettiin. Terrafame Oy:n liiketoimintasuunnitelma on tehty varovaisesti ja yhtiöllä on hyvät mahdollisuudet parantaa prosessiensa kustannustehokkuutta sekä optimoida prosessisaantojaan ja tuotteidensa laatua.

Terrafame Group Oy ja Terrafame Oy ovat tilikauden aikana valmisteelleet omistus- ja rahoitusjärjestelyä Terrafame Oy:n tuotannon ylösajon loppuun viemisen edellyttämän rahoituksen varmistamiseksi. Asiaa koskeva esisopimus allekirjoitettiin 15.12.2016. Valmisteilla olleeseen rahoitusjärjestelyyn ja kaivostoiminnan jatkamiseen liittyen valtio-omistaja varasi vuoden 2017 talousarvioon 100 miljoonaa euroa käytettäväksi Terrafame Group Oy:n pääomittamiseen.

Edellä mainitun esisopimuksen mukainen omistus- ja rahoitusjärjestely neuvoteltiin loppuun alkuvuonna 2017 siten, että lopulliset sopimukset Trafigura-konserniin kuuluvien Trafigura Ventures V B.V. -yhtiön ja Galena Private Equity Resources Investment 2 L.P. -rahaston kanssa allekirjoitettiin 3.2.2017 ja järjestely toimeenpantiin 10.2.2017. Sampo Oyj ja Terrafame Group Oy toimivat järjestelyssä kanssasijoittajina. Rahoitusjärjestelyn suuruus on kokonaisuudessaan 250 miljoonaa euroa. Rahoitusjärjestelyn myötä Terrafame Oy:llä on olemassa rahoitus tuotannon ylösajon loppuun viemiseksi ja positiivisen kassavirran saavuttamiseksi.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Suomen valtio omistaa Terrafame Group Oy:n koko osakekannan 391 600 osaketta. Äänimäärä on yksi ääni/osake.

Hallinnointiperiaatteet

Valtion omistamaa erityistehtäväyhtiötä koskevat pääsiälliset normit ovat Suomen osakeyhtiölaki (624/2006) sekä laki valtion yhtiöomistuksesta ja omistusohjauksesta (1368/2007). Terrafame Group Oy:n hallinnointia ohjaavat lisäksi valtion omistajapolitiikkaa koskeva periaatepäätös 13.5.2016 sekä yhtiöjärjestys ja yhtiön hallituksen määrittelemät periaatteet ja ohjeet.

Terrafame Group Oy:n hallinnosta ja toiminnasta vastaavat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja.

Terrafame Group Oy:n hallituksen puheenjohtajana toimi Janne Känkänen ja hallituksen muut jäsenet olivat Juha Majanen ja Minna Pajumaa.

Hallituksella ei ole valiokuntia.

Kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Hallituksen jäsenet eivät ole riippumattomia yhtiön ainoasta osakkeenomistajasta, Suomen valtiosta.

Terrafame Group Oy:ssä noudatetaan hallituksen hyväksymää hallituksen työjärjestystä.

Terrafame Group Oy:n ja sen tytäryhtiöiden tilintarkastajana toimii KPMG Oy Ab vastuullisena tilintarkastajana KHT Antti Kääriäinen.

Hallituksen ja johdon palkkiot

Hallituksen kuukausipalkkiot aikavälillä 1.1.2016–31.12.2016 olivat hallituksen puheenjohtajan osalta 2 500 euroa kuukaudessa ja jäsenen osalta 700 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi maksettiin 500 euron kokouspalkkiota hallituksen, sen valiokuntien sekä tytäryhtiö Terrafame Oy:n ohjausryhmän kokouksista (ohjausryhmän toiminta on yhdistetty Terrafame Oy:n hallituksen kokouksiin). Hallituksen jäsenet eivät omista yhtiön osakkeita eikä yhtiöllä ole optiojärjestelmää.

Terrafame Group Oy:n hallituksella oli vuonna 2016 yhteensä 23 kokousta (joista 8 päätöspöytäkirjalla, ei kokouspalkkioita). Kaikki hallituksen jäsenet osallistuivat kaikkiin kokouksiin. Hallituksen jäsenistä Janne Känkänen osallistui yhteensä kahdeksaan tytäryhtiö Terrafame Oy:n ohjausryhmän kokoukseen. Terrafame Group Oy:n hallituksen ja ohjausryhmän jäsenille maksettujen

kuukausipalkkioiden yhteismäärä oli 46 800 euroa ja kokouspalkkioiden 26 500 euroa.

	Kuukausipalkkiot euroa	Kokouspalkkiot euroa	Palkkiot yht. euroa	Hallituksen kokoukset	Tytäryhtiön ohjausryhmä
Janne Känkänen	30 000	11 500	41 500	23/23	8/11
Juha Majanen	8 400	7 500	15 900	23/23	
Minna Pajumaa	8 400	7 500	15 900	23/23	
Palkkiot yhteensä 2016	46 800	26 500	73 300		

Tytäryhtiö Terrafame Oy raportoi hallituksensa jäsenille ja johdolle maksetuista palkkioista omassa toimintakertomuksessaan. Terrafame Group Oy on tilikaudella 2016 ostanut asiantuntijapalveluita Terrafame Oy:n hallituksen puheenjohtaja Lauri Ratian lähipiiriin kuuluvalta yritykseltä yhteensä 180 000 eurolla. Ostetut asiantuntijapalvelut ovat liittyneet muun muassa Terrafame Group -konsernin liiketoiminnan käynnistämiseen, kaivostoiminnan ylösajoon ja toiminnan vakauttamiseen sekä tervehdyttämiseen liittyviin asiantuntijatehtäviin sekä rahoituksen hankkimiseen liittyviin neuvonantotehtäviin. Kyseisten palveluiden ostaminen on ollut tarpeellista Terrafame Group -konsernin toiminnan käynnistys- ja ylösajovaiheessa sekä käynnissä olleisiin rahoitusneuvotteluihin liittyen. Asiantuntijapalvelut on hinnoiteltu käyväällä arvolla.

Winttal Oy:n hallituksen ainoa jäsen oli 4.12.2015–22.6.2016 Terrafame Group Oy:n toimitusjohtaja Matti Hietanen. Tehtävästä ei maksettu erillistä palkkiota.

Toimitusjohtajalla on toimen hoitamisesta kiinteä kuukausikorvaus, jonka suuruus 31.12.2016 oli 13 000 euroa. Toimitusjohtajalla ei ole tulospalkkiojärjestelmää, luontaisetuja eikä maksuperusteista tai muuta vastaavaa lisäeläketurvaa. Toimitusjohtajalle vuonna 2016 maksettujen palkkojen ja palkkioiden yhteismäärä oli 165 360 euroa. Toimitusjohtajan irtisanomisaika on yksi kuukausi ilman erillistä erokorvausta. Toimitusjohtaja ei omista yhtiön osakkeita eikä yhtiöllä ole optiojärjestelmää.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Terrafame Group Oy, Terrafame Oy sekä Trafigura-konserniin kuuluvat Trafigura Ventures V B.V. -yhtiö ja Galena Private Equity Resources Investment 2 L.P. -rahasto allekirjoittivat 3.2.2017 sopimuksen Terrafame Oy:tä koskevasta omistus- ja rahoitusjärjestelystä. Järjestely toimeenpantiin 10.2.2017. Rahoitusjärjestely on yhteensä 250 miljoonaa euroa. Rahoitusjärjestely kattaa siten Terrafame Oy:n toiminnan ylösajon loppuunsaattamiseen tarvittavan 150–200 miljoonan euron rahoitustarpeen. Järjestelyssä Terrafamen arvostustaso ennen oman pääoman ehtoista rahoitusta on 381,8 miljoonaa euroa, mikä vastaa Terrafame Group Oy:n ennen järjestelyä Terrafame Oy:öön tekemiä pääomituksia.

Järjestelyssä Galena-rahasto teki 75 miljoonan euron oman pääoman ehtoisen sijoituksen Terrafame Oy:öön ja sai yhtiöstä noin 15,5 prosentin omistusosuuden. Terrafame Group Oy teki 25 miljoonan euron oman pääoman ehtoisen lisäsijoituksen Terrafame Oy:öön. Terrafame Group Oy:n omistusosuus Terrafamesta on järjestelyn toteutushetkellä 84,2 prosenttia. Lisäksi Terrafame Group Oy antoi Terrafame Oy:lle 50 miljoonan euron oman pääoman ehtoisen sijoitussitoumuksen, joka on käytettävissä vuoden 2018 loppuun saakka.

Osana järjestelyä Trafigura myönsi Terrafame Oy:lle 75 miljoonan euron lainan ja lisäksi Sampo Oyj myönsi 25 miljoonan euron lainajärjestelyyn vastaavin ehdoin kuin Trafigura. Lainan myötä Galena ja Sampo saavat oikeuden merkitä Terrafamen osakkeita lainan pääomaa vastaavalla summalla sekä lainan koroilla. Optio-oikeus on voimassa viiden vuoden ajan. Lainojen 1,5 prosentin järjestelypalkkiot maksettiin Terrafame Oy:n osakkeilla.

Järjestelyssä samalla sovittiin, että Trafigura ostaa Terrafame Oy:n tuottaman nikkeli-kobolttisulfidin kokonaisuudessaan ja sinkkisulfidista 80 prosenttia seuraavan seitsemän vuoden ajan.

Järjestelyllä ei ole vaikutuksia Terrafame Oy:n liiketoimintasuunnitelmaan, johtoon tai henkilöstöön.

Rikkivetykehittimen palosta aiheutuneet korjaustyöt saatiin tehtyä vuoden alussa suunnitellusti, ja metallitehtaan tuotanto käynnistyi 13.1.2017.

Arvio tulevasta kehityksestä

Terrafame Oy:tä koskeva 10.2.2017 toimeenpantu rahoitus- ja omistusjärjestely mahdollistaa kaivoksen tuotannon ylösajon loppuun viemisen ja positiivisen kassavirran saavuttamisen. Terrafame Group Oy jatkaa toimintaansa konsernin emoyhtiönä sekä Ariel-hankkeeseen liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä ja asiantuntijapalveluiden tarjoamista Terrafame Oy:lle.

Terrafame Oy:n kaivoksen mineraalivaranto- ja malmivara-arvio päivitettiin kesällä 2016. Kuusilammen ja Kolmisopen esiintymien malmivarat ovat yhteensä 530,5 miljoonaa tonnia, joista todetut varat ovat 356,5 miljoonaa tonnia ja todennäköiset 174,0 miljoonaa tonnia. Suuret malmivarat antavat edellytykset useiden vuosikymmenten kaivos- ja metallintuotantotoimintaan. Nikkelin maailmanmarkkinahinnan arvioidaan jatkavan myönteistä kehitystä vuonna 2017. Korkeat varastotasot hillitsevät edelleen nikkelin hinnan nousua, mutta varastojen odotetaan jatkavan pienentymistään vuoden 2017 aikana. Sinkin osalta kaivostuotannon alijäämän ja matalien varastotasojen odotetaan edesauttavan sinkin hinnan ja jalostuspalkkioiden myönteistä kehitystä. Sinkin ohella myös kobolttin ja kuparin markkinanäkymät ovat myönteiset. Terrafame Oy:n vuoden 2017 tapaturmataajuustavoite on alle 5, kun tavoitteella tarkoitetaan poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrää miljoonaa työtuntia kohti. Terrafame Oy:n tavoitteena on jatkaa tuotanto- ja toimitusmäärien kasvattamista sekä kustannustehokkuuden parantamista. Terrafame Oy valmistelee myös kuparin tuotteistamista ja sen myynnin aloittamista vuoden 2017 aikana. Kaivosalueen hyvän vesitilanteen ansiosta keväällä 2017 ei tämän hetkisen arvion mukaan ole tarvetta puhdistettujen vesien lisäjuoksutuksille.

Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Terrafame Group Oy:n tilikauden 2016 tulos osoittaa tappiota 2 451 035,57 euroa. Terrafame Group Oy:n jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2016 oli 385 681 155,28 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että Terrafame Group Oy:n tilikauden tappio kirjataan voitto/tappiutilille, ja että osinkoa ei jaeta.

Konsernin tuloslaskelma

Konsernituloslaskelma	Liite	01.01.-31.12.2016	09.02.-31.12.2015
		Euro	Euro
Liikevaihto	1.1	101 041 812,63	2 523 629,03
Hankinnan ja valmistuksen kulut	1.3	-215 787 129,25	-85 295 689,19
Bruttokate		-114 745 316,62	-82 772 060,16
Liiketoiminnan muut tuotot	1.4	925 169,13	30 000,00
Myyntin ja markkinoinnin kulut		-476 651,29	-93 553,70
Hallinnon kulut	1.5-6	-16 634 017,20	-9 640 409,77
Liiketoiminnan muut kulut		-5 790 806,90	-614 086,25
Liiketulos		-136 721 622,88	-93 090 109,88
Rahoitustuotot ja -kulut	1.7		
Muut rahoitustuotot		10 204 729,62	3 845,02
Korko- ja muut rahoituskulut		-209 685,56	-28 717,39
Kurssivoitot ja -tappiot		-425 094,54	12 213,40
		9 569 949,52	-12 658,97
Tulos ennen veroja		-127 151 673,36	-93 102 768,85
Tuloverot	1.8	-13 453,47	0,00
Tilikauden tulos		-127 165 126,83	-93 102 768,85
Muut laajan tuloksen erät			

Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi	0,00	0,00
Muut laajan tuloksen erät, netto	0,00	0,00
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-127 165 126,83	-93 102 768,85

Tilikauden tuloksen jakautuminen

Emoyhtiön omistajille	-127 165 126,83	-93 102 768,85
Määräysvallattomille omistajille	0,00	0,00

Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos	1.9	-412,05	-445,25
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos		-412,05	-445,25

Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä:

laimentamaton	308 616	209 100
laimennettu	308 616	209 100

Konsernitase

Konsernitase	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat		Euro	Euro
Aineettomat hyödykkeet	1.11	1 593 357,32	185 610,97
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1.12	216 157 252,06	147 277 950,90
Biologiset hyödykkeet	1.13	5 178 695,36	5 111 428,01
Laskennalliset verosaamiset	1.14	0,00	0,00
Pitkäaikaiset varat yhteensä	-	222 929 304,74	152 574 989,88
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	1.15	76 235 004,94	23 267 815,28
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1.16	26 952 568,81	14 013 898,36
Rahavarat	1.17	50 899 926,66	119 887 712,78
Lyhytaikaiset varat yhteensä	-	154 087 500,41	157 169 426,42
VARAT YHTEENSÄ	-	377 016 805,15	309 744 416,30

OMA PÄÄOMA JA VELAT
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma

	1.18		
Osakepääoma		2 257 500,00	2 257 500,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		389 342 500,00	206 842 500,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		-93 102 768,85	0,00
Tilikauden voitto (tappio)		-127 165 126,83	-93 102 768,85

Oma pääoma yhteensä	-	171 332 104,32	115 997 231,15
----------------------------	---	-----------------------	----------------

Pitkäaikaiset velat

Laskennalliset verovelat	1.8	13 453,47	0,00
Korolliset velat	1.22	0,00	1 287 712,01
Varaukset	1.23	162 078 025,00	162 078 025,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	-	162 091 478,47	163 365 737,01

Lyhytaikaiset velat

Korolliset velat	1.22	1 287 951,44	2 246 779,48
Ostovelat ja muut velat	1.23	42 305 270,92	28 134 668,66
Lyhytaikaiset velat yhteensä	-	43 593 222,36	30 381 448,14

OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		377 016 805,15	309 744 416,30
-------------------------------------	--	-----------------------	----------------

Konsernin rahavirtalaskelma

Konsernin rahavirtalaskelma

Euro	Liite	1.1.-31.12.2016	9.2.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta			
Liiketulos		-136 721 622,88	-93 090 109,88
Oikaisut liiketulokseen	1.24	-149 616,09	280 000,00
Poistot		13 981 938,48	3 731 424,89
Käyttöpääoman muutos		-52 160 352,39	12 847 383,43
Maksetut korot		-209 685,56	-28 717,39
Saadut korot		27 540,61	3 845,02
Realisoituneet kurssivoitot ja -tappiot		9 077,01	12 213,40
Liiketoiminnan nettorahavirta		-175 222 720,82	-76 243 960,53
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-74 248 525,25	-8 948 318,18
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		230 000,00	30 000,00
Investoinnit tytäryhtiöihin		0,00	-3 802 500,00
Investointien nettorahavirta		-74 018 525,25	-12 720 818,18
Rahoituksen rahavirta			
Maksullinen osakeanti- osakepääomat		182 500 000,00	209 100 000,00
Lainojen takaisinmaksut		-2 246 540,05	-247 508,51
Rahoituksen rahavirta	-	180 253 459,95	208 852 491,49
Rahavarojen muutos	-	-68 987 786,12	119 887 712,78
	-		
Rahavarat tilikauden alussa	-	119 887 712,78	0,00

Rahavarat tilikauden lopussa	-	50 899 926,66	119 887 712,78
-------------------------------------	---	----------------------	----------------

Laskelma oman pääoman muutoksista

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 9.2.2015	10 000	90 000		100 000
Tilikauden tulos			-93 102 769	-93 102 769
Suunnattu osakeanti	2 247 500	206 752 500		209 000 000
Oma pääoma 31.12.2015	2 257 500	206 842 500	-93 102 769	115 997 231
Oma pääoma 1.1.2016	2 257 500	206 842 500	-93 102 769	115 997 231
Tilikauden tulos			-127 165 127	-127 165 127
Suunnattu osakeanti	0	182 500 000	0	182 500 000
Oma pääoma 31.12.2016	2 257 500	389 342 500	-220 267 896	171 332 104

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetiedot

Konsernin perustiedot

Terrafame Group on kaivos- ja mineraalikonserni. Konserni toimii kansainvälisesti ja harjoittaa malmin etsintää, hyödyntämistä, kaivamista ja muuta kaivos- ja kaivannaistoimintaa, kaivosoikeuksien ostoa ja myyntiä, sekä näillä alueilla hankittuun tietämykseen perustuvaa tai niihin liittyvää taikka niiden yhteyteen soveltuvaa liiketoimintaa. Konserniin kuuluvat emoyritys Terrafame Group Oy (Y-tunnus 2674050-9), emoyhtiön kokonaan omistama tytäryhtiö Terrafame Oy (Y-tunnus 2695013-5) ja Winttal Oy (Y-tunnus 2723959-9).

Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja käytösosoite Aleksanterinkatu 17, 00100 Helsinki. Konsernin tytäryhtiö Terrafame Oy on rekisteröity 5.6.2015 ja osoite on Talvivaarantie 66, 88120 Tuhkakylä. Winttal Oy on rekisteröity 11.11.2015 ja sen toiminta on lakannut 15.12.2016.

Terrafame Group Oy:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 29.3.2017 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Terrafame Group Oy:n toimipaikasta tai se on myös nähtävillä Yhtiön verkkosivuilla: www.terrafamegroup.com.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Laatimisperusta

Terrafame Group -konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan

Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niissä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen. Liiketoimintakaupassa hankitut varat, velat sekä velvoitteet on arvotettu käypään arvoon hankintahetkellä.

IFRS-tilinpäätöksen laatiminen edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tilinpäätöksen lukuihin eniten vaikuttavat arviot on esitetty tilinpäätöksen liitetietojen kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät.

Toiminnan jatkuvuus

Tilinpäätös 1.1.- 31.12.2016 on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen olettaen, että Terrafame Group Oy:n ja tytäryhtiöiden rahoitusasema pystytään turvaamaan ja liiketoimintaa voidaan jatkaa ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Tähän katsotaan olevan hyvät mahdollisuudet, sillä Terrafame Oy:n kaivoksen ylösajo on sujunut suunnitelmien mukaan ja tärkeimmät tavoitteet vuonna 2016 saavutettiin. Terrafame Oy:n liiketoimintasuunnitelma on tehty varovaisesti ja yhtiöllä on hyvät mahdollisuudet parantaa prosessiensa kustannustehokkuutta sekä optimoida prosessisaantojaan ja tuotteidensa laatua.

Terrafame Group Oy ja Terrafame Oy ovat tilikauden aikana valmisteilleet omistus- ja rahoitusjärjestelyä Terrafame Oy:n tuotannon ylösajon loppuun viemisen edellyttämään rahoituksen varmistamiseksi. Asiaa koskeva esisopimus allekirjoitettiin 15.12.2016. Valmisteilla olleeseen rahoitusjärjestelyyn ja kaivostoiminnan jatkamiseen liittyen valtio-omistaja varasi vuoden 2017 talousarvioon 100 milj. euroa käytettäväksi Terrafame Group Oy:n ääomittamiseen.

Edellä mainitun esisopimuksen mukainen omistus- ja rahoitusjärjestely neuvoteltiin loppuun alkuvuonna 2017 siten, että lopulliset sopimukset Trafigura-konserniin kuuluvien Trafigura Ventures V.B.V. -yhtiön ja Galena Private Equity Resources Investment 2 L.P. -rahaston kanssa allekirjoitettiin 3.2.2017 ja järjestely toimeenpantiin 10.2.2017. Sampo Oyj ja Terrafame Group Oy toimivat järjestelyssä kanssasijoittajina. Rahoitusjärjestelyn suuruus on kokonaisuudessaan 250 milj. euroa. Rahoitusjärjestelyn

myötä Terrafame Oy:llä on olemassa rahoitus tuotannon ylösajon loppuun viemiseksi ja positiivisen kassavirran saavuttamiseksi.

Tytäryritykset

Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Myös potentiaalisen äänivallan olemassaolo otetaan huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkastushetkellä toteutettavissa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja iiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen kokonaisuudessaan siitä hetkestä lähtien, kun konsernilla on määräysvalta. Yhdisteleminen lopetetaan päivänä, jona määräysvalta lakkaa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamis- ja velkasaldot sekä konsernin sisäisistä liiketapahtumista syntyneet realisoitumattomat voitot eliminoidaan. Myös realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei myyntitapahtuma anna viitteitä luovutetun omaisuuserän arvon alentumisesta.

Ulkomaanrahan määräisten erien muuntaminen

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen Terrafame Group Oy:n ja konserniyhtiöiden toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia tai keskuspankkien julkaisemia keskikursseja. Ulkomaanrahan määräiset monetaariset erät on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevaihtoon, liiketoiminnan kuluihin tai rahoituseriin. Suojauslaskentaa ei ole sovellettu.

Liikevoitto

1AS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella sekä omaan käyttöön valmistuksesta syntyneillä kuluilla oikaistuina, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut

kuin edellä mainitut tuloslaskelman erät esitetään liikevoiton ulkopuolella. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä kolmansien osapuolten kanssa; muutoin ne on kirjattu rahoituseriin.

Lyhyt- ja pitkäaikaisten varojen ja velkojen luokittelu

Omaisuserä tai velka luokitellaan lyhytaikaiseksi omaisuseräksi tai velaksi silloin, kun sen odotetaan realisoituvan normaalin toimintajakson aikana tai 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä tai silloin, kun se on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi varaksi tai velaksi. Likvidit varat luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi. Kaikki muut varat ja velat luokitellaan pitkäaikaisiksi varoiksi ja veloiksi.

Tuloutuseriaatteen

Myyntituotot kirjataan, kun on näyttöä järjestelyn olemassaolosta, hinta pystytään määrittämään, tuote on toimitettu, omistusoikeus on siirtynyt asiakkaalle ja myyntihintaa vastaavan maksun saaminen on kohtuullisen varmaa. Myyntituottoja oikaistaan käsittelykuluilla, lopullisen hinnan määräytymisen yhteydessä realisoituvilla valuuttakurssivoitoilla tai -tappioilla sekä myynnin perusteella määräytyvillä veroilla. Myyntihinnat määritetään pääasiassa USA:n dollareina ja tuloutukseen vaikuttaa mm. käytetty toimitusehto.

Valtaosa konsernin tuotannosta myydään pitkäaikaisten sopimusten perusteella, mutta myynti tuloutetaan yksittäisten myyntitapahtumien pohjalta, kun on vakuuttavaa näyttöä kaikkien seuraavien ehtojen täytymisestä:

- kaikki omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle;
- myyjälle ei jää omistamiseen yleensä liittyvää liikkeenjohdollista intressiä eikä tosiasiallista määräysvaltaa myytyihin tuotteisiin;
- tuotot ovat määritettävissä luotettavasti;
- myytyyn tuotteeseen liittyvät toteutuneet tai toteutuvat menot ovat määritettävissä luotettavasti; ja vastaisen taloudellisen hyödyn koituminen myyjälle on todennäköistä.

Nikkeli- ja kobolttituotteet ovat ”alustavasti hinnoiteltuja”, ts. myyntihintaa voidaan joutua oikaisemaan hinnanmääräytymisjakson lopussa. Hinnanmääräytymisjakso on noin kolme kuukautta, ja lopullinen myyntihinta määräytyy toimituksen jälkeisen toisen kuukauden keskimääräisen markkinahinnan perusteella. Alustava lasku kattaa 90 % toimitetusta määrästä, ja loppulasku sisältää loput 10 % asianomaisesta toimituksesta sekä myyntihinnan oikaisun.

Myyntin kirjaamiseen alustavan hinnan perusteella liittyy riskejä, joista tärkeimpiä ovat metallien hintojen vaihtelut alkuperäisen kirjaamisen ja lopullisen hinnan määräytymisajankohdan välillä. Jos metallien hinnat laskevat merkittävästi alustavan ja lopullisen hinnan määräytymisajankohtien välillä, on jokseenkin mahdollista, että konserni joutuu palauttamaan osan alustavan laskun perusteella saamistaan myyntituotoista.

Myyntihinta pystytään tätä tarkoitusta varten kohtuudella arvioimaan vain käyttämällä toimivilla ja vapailla hyödykemarkkinoilla, kuten Lontoon metallipörssissä, määräytyviä termiinihintoja ja muuta asiaankuuluvaa markkinainformaatiota. Kirjaukset, joilla alustavan hinnan perusteella kirjattu myynti muutetaan vastaamaan markkinahintoja, viedään myyntituottojen oikaisuksi. Myös alustavia myyntimääriä oikaistaan metallimäärien muutoksia vastaavasti, kun saadaan uutta tietoa ja pitoisuusmäärityksiä.

Eläkeveloitteet

Konserniin kuuluvilla yhtiöillä on paikallisten ehtojen ja käytäntöjen mukaiset eläkejärjestelyt. Järjestelyt hoidetaan yleensä vakuutusyhtiöille suoritettavin maksuin. Kaikki tämänhetkiset eläkejärjestelyt määritellään maksupohjaisiksi.

Maksupohjaisella eläkejärjestelyllä tarkoitetaan järjestelyä, jossa yhtiö suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yhteisölle. Yhtiöllä ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, jos kyseisellä erillisellä yhteisöllä ei ole riittävästi varoja suorittaakseen kaikille henkilöille heidän kuluvalle tai aikaisemmalla tilikaudella suorittamaansa työhön liittyviä etuuksia. Maksupohjaiseen järjestelyyn suoritettavat maksut kirjataan sen tilikauden kuluksi, jota maksu koskee.

Vuokrasopimukset (konserni vuokralle ottajana)

Rahoitusleasingsopimukset, joiden perusteella vuokratun hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin konsernille, aktivoidaan vuokra-ajan alkamisajankohdана määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä pienempi vähimmäisvuokrien nykyarvo.

Maksettavat vuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja leasingvelan vähennykseen siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin kaudella saman suuruinen korkoprosentti. Rahoitusmenot kirjataan kuluiksi tuloslaskelmaan.

Vuokralle otetuista hyödykkeistä tehdään poistot niiden taloudellisena vaikutusaikana. Jos kuitenkin ei ole kohtuullista varmuutta siitä, että konserni tulee saamaan hyödykkeeseen omistusoikeuden vuokra-ajan päättymiseen mennessä, poisto-aika on hyödykkeen taloudellinen vaikutusaika tai vuokra-aika sen mukaan, kumpi niistä on lyhyempi.

Konsernilla ei ollut rahoitusleasingsopimuksia 31.12.2016.

Arvon alentumiset

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevien arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa. Käyttöarvo ennustetaan testaushetken olosuhteiden ja odotusten mukaisesti. Diskonttokorko ottaa huomioon rahan aika-arvon sekä kuhunkin omaisuuserään liittyvät erityiset riskit, erilaiset toimialakohtaiset pääomarakenteet sekä sijoittajien tuotto-odotukset vastaavanlaisille sijoituksille. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan arvonalentumistappio. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä.

Arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos, ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta.

Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassa olevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Verotettavista vahvistetuista tappioista aiheutuva laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, joihin 31.12.2016 sisältyy muun muassa kaivostoiminnassa käytettäviä rakennuksia, infrastruktuuria, koneita ja laitteita sekä laboratoriolaitteita, ajoneuvoja, teitä ja ympäristönsuojeluun liittyviä rakennelmia, esitetään alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintamenu sisältää hyödykkeiden hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi aiheutuvat menot.

Jos jonkin käyttöomaisuushyödykkeen eri osien taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, osia käsitellään erillisinä hyödykkeinä.

Avolouhinnassa on välttämätöntä poistaa pintamaata, jotta päästäisiin käsiksi malmiin, josta mineraalit ovat erotettavissa taloudellisesti. Prosessissa, jossa pintamaata ja muuta maa-ainesta poistetaan, on osin mukana myös tasoitushintaa. Pintamaan poistamisesta syntyvät menot kirjataan kuluiksi niiden syntyessä.

Poistoja ei kirjata keskeneräisistä hyödykkeistä eikä maa-alueista. Muiden hyödykkeiden poistot lasketaan tasapoistoina jaksottamalla hankintamenuon ja jäännösarvon erotus hyödykkeiden taloudelliselle vaikutusajalle seuraavasti:

Tiet	25 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	10-40 vuotta
Liutuskasojen pohjarakenteet	10-15 vuotta
Koneet ja laitteet	4-25 vuotta
Kalusto	5-10 vuotta
Ajoneuvot	5-10 vuotta
Ympäristönsuojelurakennelmat	25 vuotta

Hyödykkeiden taloudellisia vaikutusaikoja, poistomenetelmiä ja mahdollisia jäännösarvoja tarkastellaan jokaisena raportointipäivänä. Tarkastelu perustuu konsernin arvioihin malmivaroista ja mineraalivarannoista sekä tuotantokapasiteetista ja muista asiaankuuluvista seikoista. Luovutusvoitot ja -tappiot määritetään vertaamalla myyntihintaa kirjanpitoarvoon ja ne esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muina tuottoina tai kuluina.

Aineettomat hyödykkeet Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Muut aineettomat hyödykkeet koostuvat lähinnä konsernin liiketoiminnan tukena olevien IT-sovelluksista, jotka poistetaan 3-5 vuoden aikana.

Biologiset hyödykkeet

Biologiset hyödykkeet, ts. kasvavat puut, arvostetaan sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä että jokaisena tilinpäätöspäivänä käypään arvoon vähennettynä arvioiduilla myynnistä aiheutuvilla menoilla. Nuoria taimikkoja lukuun ottamatta biologisten hyödykkeiden käyvät arvot perustuvat toimivilla biologisten hyödykkeiden markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Kasvat, ts. maassa kiinni olevat biologiset hyödykkeet kirjataan ja arvostetaan käypään arvoon erillään maa-alueesta.

Puiden hakkuun käypä arvo, joka määritetään myyntihetken arvon pohjalta, vähennetään biologisten hyödykkeiden käyvästä arvosta. Puiden arvioitu kasvu kirjataan biologisten hyödykkeiden käyvän arvon lisäyksestä johtuvina voittoina. Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa liikevoittoon.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimusmenot kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Vaihto-omaisuus

Konsernin vaihto-omaisuus jaetaan kolmeen ryhmään: aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet ja valmiit tuotteet.

Aineet ja tarvikkeet arvostetaan varastossa olevien tavaroiden keskimääräiseen hankintahintaan, joka ei sisällä rahti- tai huolintakuluja. Hitaasti kiertävän tavaran osalta tehdään

epäkuranttiusvaraus. Terrafame Oy:n 31.12.2016 taseessa ja myös konsernitaseessa hitaasti kiertävän tavaran varaus oli 6,0 M€.

Tuotantoprosessissa syntyvät tai sitä hyödyttävät menot aktivoidaan ja esitetään keskeneräisinä tuotteina ja valmiina tuotteina. Keskeneräisiin tuotteisiin kuuluvat liuotusprosessissa oleva louhittu ja murskattu malmi sekä liuotusprosessissa tai metallin saostus- ja suodatusprosessissa olevat metallit. Valmiita tuotteita ovat nikkeli-kobolttisulfidi, sinkkisulfidi ja kuparisulfidi. Keskeneräisten ja valmiiden tuotteiden hankintameno sisältää tuotannon ja tuotantoa tukevan kunnossapidon muuttuvat ja kiinteät kulut perustuen jalostusprosessin normaaliin toiminta-asteeseen ja sen mukaisiin tuotantokustannuksiin. Hankintameno ei lueta vieraan pääoman menoja.

Normaali toiminta-aste määritetään tuotantolaitosten todellisen toiminta-asteen - erityisesti tuotannon ylösajovaiheessa - ja potentiaalisen toiminta-asteen perusteella, ja se kuvastaa kunakin ajankohtana saavutettua ja ennakoitua tuotantoa.

Keskeneräiset tuotteet (jalostusketjussa olevat metallit) arvostetaan keskimääräiseen tuotantokustannukseen, mutta korkeintaan metallin nettomyyntihintaan, joka saadaan, kun tilinpäätöshetken nettomyntihinnasta vähennetään keskimääräiset tuotantokustannukset, jotka syntyvät keskeneräisen tuotannon saattamiseksi myyntivalmiiksi.

Keskeneräisten tuotteiden arvostus perustuu arvioituun metallin määrään tuotantoprosessissa. Metallin määrää seurataan jatkuvasti läpi tuotantoprosessin, joka koostuu neljästä päävaiheesta: louhinta, murskaaminen ja kasaaminen, biokasaliuotus sekä metallien talteenotto. Terrafamen louhintamenetelmäksi on valittu avolouhos. Louhitun malmin murskaus tapahtuu neljässä vaiheessa, ja sen jälkeen murske agglomeroidaan bioliuotuksen kierto-liuoksessa, jolloin pienet malmihiukkaset kiinnittyvät karkeampiin. Agglomeroinnin jälkeen malmi kuljetetaan ja kasataan primäärialustalle biokasaliuotusta varten. Malmi siirretään myöhemmin primäärialustalta ja kasataan uudelleen sekundäärialustalle biokasaliuotuksen toista vaihetta varten. Kierrätettävää liuosta johdetaan jatkuvasti kasoilta metallien talteenottolaitokseen, jossa nikkeli, sinkki, koboltti ja kupari erotetaan myytäväksi metallisulfideiksi saostamalla.

Keskeneräisiin tuotteisiin sisältyvä talteen otettavissa oleva nikkeli, sinkki, kupari ja koboltti määritetään geologisiin tutkimuksiin perustuvien arvioitujen malmipitoisuuksien, prosessia koskevaan parhaaseen tietämykseen perustuvan biokasaliuotuksessa olevien

metallien talteenottoprosentin sekä metallien talteenottolaitoksen arvioidun talteenottoprosentin pohjalta.

Valmiit tuotteet (myytävät metallit) arvostetaan keskimääräiseen tuotantokustannukseen tai korkeintaan tilinpäätöshetken nettomyyntihintaan.

Nettomyyntihinta on tavanomaisessa liiketoiminnassa toteutuva arvioitu myyntihinta vähennettynä muuttuvilla myyntikuluilla.

Rahoitusvarat

IAS 39 -standardin mukaiset rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, lainoiksi ja muiksi saamisiksi, eräpäivään asti pidettäviksi sijoituksiksi, myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Konserni luokittelee rahoitusvarat alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. Kaikki rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon, johon on lisätty välittömästi hankinnasta johtuvat transaktiomenot, mikäli kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä, joka on päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittävältä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ovat rahoitusvarat, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai määritetty kirjattaviksi alun perin käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Johdannaiset luokitellaan myös Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi. Yhtiö ei sovelle suojauslaskentaa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan raportointikauden päättymispäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin.

Lainat ja muut saamiset ovat varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokittele myytävissä oleviksi. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne eräänntyvät yli 12 kuukauden kuluttua.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat kirjataan taseeseen käypään arvoon, ja käyvän arvon muutokset kirjataan rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajantuloksen eriin ja esitetään oman pääoman erään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tulosvaikutteisiksi kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Lainojen ja muiden saamisten arvostusperuste on jaksotettu hankintameno efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 ei konsernissa ole sijoituksia eikä johdannaisia.

Rahavarat

Konsernin rahavarat koostuvat käteisestä rahasta ja pankkitilien varoista.

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset ovat saamia, jotka johtuvat asiakkaille tavanomaisessa liiketoiminnassa myydyistä tuotteista. Jos saamisista odotetaan saatavan maksu vuoden kuluessa, ne luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi. Muussa tapauksessa ne esitetään pitkäaikaisina varoina.

Myyntisaamiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon mahdollinen arvon alentuminen huomioon ottaen. Myyntisaamisista kirjataan erilliselle vähennystilille arvonalentuminen, kun on objektiivista näyttöä siitä, ettei konserni saa perityksi saamisen koko määrää. Tuloslaskelmassa arvonalentuminen esitetään liiketoiminnan kuluina. Kun varmistuu, ettei myyntisaamista saada perityksi, se kirjataan pois taseesta myyntisaamisten vähennystiliä vastaan. Jos aiemmin pois kirjatusta saamisesta saadaan myöhemmin maksu, se kirjataan tuloslaskelmaan vähentämään liiketoiminnan kuluja.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat luokitellaan lyhyt- ja pitkäaikaisiksi veloiksi ja niihin sisältyy sekä korollisia että korottomia eriä. Korollisissa veloissa esitetään ne velat, joissa on sopimukseen perustuen korkokomponentti, sekä lisäksi diskontattuun nykyarvoon arvostetut velat.

IAS 39 standardin mukaiset rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusveloiksi, luotoiksi ja lainoiksi. Konserni luokittelee rahoitusvelat alkuperäisen kirjaamisen

yhteydessä. Kaikki rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon. Luotoista ja muista lainoista on sisällytetty myös niihin välittömästi liittyvät transaktiomenot. Konsernin rahoitusvelkoihin sisältyvät osto- ja muut velat.

Varaukset, ehdolliset varat ja velat

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos rahan aika-arvon vaikutuksella on merkitystä, varaukset diskontataan tarkasteluhetkellä vallitsevan, ennen veroja lasketun korkokannan mukaisesti, joka kuvastaa vastuuseen kohdistuvia riskejä. Diskonttausta käytettäessä ajan kulumisesta johtuva varauksen kasvu kirjataan rahoituskuluihin.

Kaivoksen sulkemisesta ja ympäristön puhdistamisesta johtuvia menoja varten tehtävä ennallistamisvaraus

Kaivoksen sulkemismenoja varten tehtävä ennallistamisvaraus on tarkoitettu kattamaan niitä arvioituja tulevaisuudessa toteutuvia menoja, jotka aiheutuvat kaivoksen sulkemisesta ja sen toiminnan aiheuttamien muutosten korjaamisesta sekä ympäristön kunnostamisesta ja ennallistamisesta kaivostoiminnan harjoittamiseksi saatujen ympäristölupien edellyttämään kuntoon.

Ympäristö- ja maisemointivelvoitteita aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaran estäminen. Kaivostoiminnan päätyttyä alueelta on poistettava kaikki ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat koneet ja laitteet, kemikaalit, polttoaineet ja jätteet, mikä tullaan tekemään osana tavanomaista kaivostoiminnan harjoittamista. Lisäksi louhokset on saatettava yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon.

Pääosa arvioiduista jälkihoitokustannuksista muodostuu sivukivien läjitysalueiden, primääriliuotusalueiden ja sekundääriliuotusalueiden sulkemisesta, liuskiertojen käsittelystä ja puhdistuksesta, kipsisakka-
altaiden peittämisestä ja maisemoinnista, vuoden 2012 kipsisakka-
allasvuodon vesien ja sakkujen puhdistamisesta, suotovesien käsittelystä, avolouhosten aitaamisesta ja kaivosalueen jälkivalvonnasta.

Sulkemissuunnitelma perustuu alueiden peittämiseen vettä ja happea läpäisemättömällä materiaalilla ja pitkäaikaiseen jälkihoitoon. Kaivoksen ympäristövalvontaa on oletettu jatkettavan 30 vuotta kaivoksen sulkemisen jälkeen.

Ennallistamistoimenpiteiden kustannukset on arvioitu tilinpäätöshetken kustannustason mukaisesti. Terrafame Oy:n 21.12.2016 taseessa ja myös konsernitaseessa ennallistamisvaraus oli 162,1 M€.

Keskeiset johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa käytetään harkintaa.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehitykseen myynnin ja kustannustason kannalta. Muutoksia seurataan säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä, ja mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arvioita tai olettamusta korjataan, sekä kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Terrafame-konsernin johto joutuu käyttämään harkintaa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden aktivointiperusteissa ja taloudellisen vaikutusajan määrittelyssä, mitkä vaikuttavat konsernin taseeseen sekä tehtävien poistojen määrään. Vastaavasti myös IFRS 3 standardin mukaisesti tunnistettujen aineettomien oikeuksien vaikutusajan ja sitä kautta poistoajan määrittelyssä johto joutuu käyttämään harkintaa. Tämä vaikuttaa tilikauden tulokseen poistojen sekä vastaavan laskennallisen verovelan muutosten kautta.

Aineellisten hyödykkeiden osalta on tehty vertailua vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioitu hankittujen hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuva arvon vähentyminen. Aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen perustuu arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä rahavirroista. Johto uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon määrittämisen pohjaksi. Lisäksi konsernissa käydään läpi vähintään jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdolliset viitteet niin aineellisten kuin aineettomienkin hyödykkeiden arvon alentumisesta.

Mineraalivarojen ja malmivarantojen arvostus

Konsernin kaivostoiminnassa joudutaan käyttämään arvioita siitä, miten yrityshankintojen yhteydessä hankitut raaka-ainevarannot

kirjataan varoiksi konsernitaseeseen. Mineraalivarojen ja malmivarantojen kirjaamisessa ja arvostamisessa perusteena käytetään saatavilla olevia ulkopuolisia analyyseja malmin määrästä, mineraalipitoisuudesta, tuotantokustannusten arvioidusta tasosta sekä esiintymien hyödyntämismahdollisuuksista.

Keskeistä on myös varantojen ja malmivarojen arviointi- ja laskentaperusteiden luotettavuus. Toimialalla yleisesti kuvataan varannot ja malmivarat kategorioihin "todetut" (proven) ja "todennäköiset"(probable) malmivarat sekä "todetut" (measured) ja "todennäköiset" (indicated) mineraalivarannot. Malmivarojen kirjanpitoarvostus perustuu arvioituihin markkinahintoihin ja arvioituihin hyödyntämiskuluihin sekä mineraalivarantojen osalta siihen, millä luokittelu- ja laskentaperusteilla ne ovat muunnettavissa taloudellisesti hyödynnettäviksi varsinaisiksi malmivaroiksi. Tästä johtuen yhtiön johto joutuu käyttämään harkintaa malmivarojen ja niitä täydentävien mineraalivarantojen arvostus- ja kirjaamisperiaatteita sovellettaessa. Metallien alhaisen maailmanmarkkinahinnan johdosta tuotantokustannukset ovat myyntihintoja suuremmat, minkä johdosta mineraali- ja malmivaroilla ei ole arvo taseessa 31.12.2016.

Ennallistamisvaraukset

Konserni arvioi kaivoksiin ja tuotantolaitoksiin liittyvät ennallistamisvaraukset vuosittain. Varausten määrä kuvastaa johdon tämän hetkistä parasta arviota ennallistamiskustannuksista. Varausten määrää arvioitaessa on listattu asiat, jotka yhtiön toiminnan luonteen ja viranomaislupaehtojes mukaan tullaan ennallistamaan ja/tai saattamaan lupaehtojes mukaiseen kuntoon. Ennallistamistoimenpiteitä on arvioitu tehtävän jo kaivosliiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä tai viimeistään liiketoiminnan lopettamisen yhteydessä. Ennallistamistoimenpiteiden suorittamiseen on arvioitu menevän joitakin vuosia toiminnan lopettamisen jälkeen.

Tilinpäätöshetkellä arvioidaan näiden ennallistamista vaativien asioiden laajuus ja yksikkökustannukset, joiden perusteella ennallistamisvaraus on laskettu. Asioiden laajuuden ja yksikkökustannusten arvioinnissa on käytetty yhtiön sisällä olevaa ko. asiaan liittyvää parasta asiantuntemusta.

Varausten käypää arvoa määritettäessä on tehty oletuksia ja arvioita diskonttokoroista, alueiden ennallistamisen ja saastuneen maaperän poistamisen tai peittämisen odotetuista kustannuksista sekä kustannusten odotetusta ajoittumisesta, sekä siitä liittyvätkö kyseiset veloitteet aiempaan liiketoimintaan. Nämä

epävarmuustekijät voivat johtaa siihen, että toteutuvat ennallistamiskustannukset poikkeavat tehdyn varauksen määrästä.

Myöhemmin sovellettavat uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Konserni on ottanut vuonna 2016 käyttöön seuraavat standardit ja tulkinnat, joiden soveltaminen ei ollut vielä pakollista laaditussa vuoden 2015 tilinpäätöksessä.

Muutos IAS 1:seen Tilinpäätöksen esittäminen. Muutokset selventävät ohjeistusta olennaisuuden käsitteen soveltamisessa ja tietojen esittämisestä tilinpäätöksessä ja liitetiedoissa. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutokset IAS 16:een Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 38:aan Aineettomat hyödykkeet. Muutos poistaa liikevaihtoon perustuvan poistomenetelmän koskien aineellisia hyödykkeitä ja sallii rajoitetusti liikevaihtoon perustuvan poistomenetelmän soveltamista aineettomissa hyödykkeissä. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutos IFRS 11:een Yhteisjärjestelyt. Standardimuutos edellyttää liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitoperiaatteiden soveltamista yhteisten toimintojen hankintoihin, kun kyseessä on liiketoiminta. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2012-2014). Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Seuraavana vuonna voimaan tulevat muutokset

Myöhemmin voimaan tulevat muutokset:

Konserni ottaa alla olevat IASB:n julkaisemat standardit ja standardimuutokset käyttöön myöhemmin kuin 1.1.2016 alkavalla tilikaudella edellyttäen, että EU hyväksyy ne.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit (voimaantulo 1.1.2018). IFRS 9 standardi korvaa kokonaan nykyisen IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin. Standardi sisältää uudet säännökset koskien rahoitusinstrumenttien luokittelua, arvostusta, arvonalentumista ja suojauslaskentaa. Vaikutusten arviointi on meneillään konsernissa.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (voimaantulo 1.1.2018). Standardi sisältää viisivaiheisen myyntituottojen tuloutusmallin. Myyntituotto kirjataan, kun myytävän tavaran tai palvelun

määräysvalta on siirtynyt asiakkaalle. Myös liitetietovaatimukset laajenevat merkittävästi. Vaikutusten arviointi on Meneillään konsernissa.

IFRS 16 Vuokrasopimukset (voimaantulo 1.1.2019). Standardiluonnoksessa määritellään vuokrasopimus sopimukseksi, jonka mukaan vuokralle antaja antaa vuokralle ostajalle oikeuden käyttää yksilöityä hyödykettä tietyn ajan maksua tai toistuvia suorituksia vastaan. Uuden standardin myötä lähtökohtaisesti kaikki yli vuoden mittaiset vuokravelvoitteet kirjataan vuokralle ottajan taseeseen velaksi. Konserni arvioi, että standardilla tulee olemaan vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2014-2016). Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

1.1 Liikevaihto 01.01.-31.12.2016 09.02.-31.12.2015

Toimitaloittainen jakauma

Metalli	101 041 812,63	2 523 629,03
Yhteensä	101 041 812,63	2 523 629,03

Maantieteellinen jakauma

Eurooppa	44 216 591,39	2 523 629,03
Aasia	49 853 953,47	0,00
Amerikka	6 395 805,68	0,00
Australia	575 462,10	0,00
Yhteensä	101 041 812,63	2 523 629,03

Tuotantoa alettiin käynnistää uudelleen elokuussa 2015 ja 31.12.2015 päättyneen tilikauden aikana oli toimitettu vain pieniä koe-eriä Eurooppaan.

1.2 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Palkat	28 386 614,28	8 171 190,01
Eläkekulut	5 303 759,72	1 527 078,77
Muut henkilöstösivukulut	1 799 789,04	408 477,86
	35 490 163,04	10 106 746,64

Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella	629	482
Konsernin henkilökunta tilikauden lopussa	649	531

1.3 Hankinnan ja valmistuksen kulut

Materiaalit ja palvelut

Aineet ja tarvikkeet

Ostot tilikauden aikana	102 863 407,00	37 148 449,12
Varaston muutos	-7 236 696,63	-3 987 082,60
	95 626 710,37	33 161 366,52
Ulkopuoliset palvelut	67 256 145,99	14 459 129,66
Yhteensä	162 882 856,36	47 620 496,18

Henkilöstökulut

Palkat	27 934 434,97	8 035 241,50
Eläkekulut	5 234 468,11	1 509 106,04
Muut henkilöstösivukulut	1 784 805,68	404 359,92
Yhteensä	34 953 708,76	9 948 707,46

Poistot ja arvonalentumiset

Aineettomat oikeudet	244 455,11	18 040,35
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	3 177 136,06	945 247,13
Koneet ja laitteet	8 073 754,22	1 983 354,33
Muut aineelliset hyödykkeet	2 486 593,09	784 783,08
Yhteensä	13 981 938,48	3 731 424,89

Muut hankinnan ja valmistuksen kulut	3 968 625,65	23 995 060,66
---	---------------------	----------------------

Yhteensä	215 787 129,25	85 295 689,19
-----------------	-----------------------	---------------

1.4 Liiketoiminnan muut tuotot

Biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostus	67 267,35	0,00
Vakuutuskorvaukset	208 019,06	0,00
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	106 492,48	30 000,00
Polttoöljyn energiaveron veronpalautus	196 601,90	0,00
Muut palkkiot ja korvaukset, mm. romumetallin myynti ja puunhakkuutuotot	346 788,34	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	925 169,13	30 000,00

1.5 Hallinnon kulut

Hallinnon kuluihin sisältyy seuraavia kuluja:

Palkat	3 880 595,73	1 142 379,49
Palkkojen sivukulut	1 231 934,46	0,00
Poistot	166 776,20	43 080,99
Ulkopuoliset palvelut	5 262 399,56	5 606 401,91
Vakuutukset	2 651 330,33	606 622,37
Asiantuntijapalkkiot	467 545,84	494 374,62
Muut laki- ja konsultointipalvelut	371 130,99	570 780,88
Muut kulut		
Yleishallinto	991 664,50	281 125,48
Talous- ja tietohallinto	562 919,13	173 999,02
EHSQ, muut	357 668,67	161 701,65
HR, muut	668 828,09	86 675,07
Viestintä	89 077,28	21 151,01
Yhteiset	-67 853,58	264 491,61
Hallinnon kulut yhteensä	16 634 017,20	9 452 784,10

Tutkimus - ja kehittämismenot

Kuluksi kirjatut tutkimus- ja kehittämismenot yhteensä	1 306 072,47	121 125,67
--	---------------------	------------

1.6 Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastus	109 293,91	43 200,00
Tilintarkastukseen liittyvät palvelut	0,00	0,00
Todistukset ja lausunnot	0,00	11 300,00
Veroneuvonta	0,00	0,00
Muut palvelut	38 172,43	12 000,00
Yhteensä	147 466,34	66 500,00

1.7 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot

Korkotuotot muista talletuksista	16 502,30	3 845,02
Muut rahoitustuotot	10 188 227,32	14 744,83
Rahoitustuotot yhteensä	10 204 729,62	18 589,85

Rahoitustuottoihin sisältyy 10 168 100 euron rahoitustuotto, joka syntyi Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj:n kanssa 30.6.2016 tehdyn kaupan myötä, kun lyhytaikainen saaminen realisoitui.

Rahoituskulut

Muut korkokulut	-209 685,56	-28 717,39
Valuuttakurssitappiot	-425 094,54	-2 531,43
	-634 780,10	-31 248,82

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä

	9 569 949,52	-12 658,97
--	---------------------	------------

1.8 Tuloverot

Tuloverot tuloslaskelmassa

Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	0,00	0,00
Edellisten tilikausien verot	0,00	0,00

Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	0,00	0,00
---	-------------	------

Laskennalliset verot	-13 453,47	0,00
-----------------------------	-------------------	------

Tuloverokulu	-13 453,47	0,00
---------------------	-------------------	------

Suomen yhteisöverokanta tilikaudella 2016 ja vertailutilikaudella oli 20,0%

Laskennalliset verot taseessa	13 453,47	0,00
--------------------------------------	------------------	------

1.9 Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva kauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto/ tappio	-127 165 126,83	-93 102 768,85
---	------------------------	----------------

Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	308 616	209 100
--	----------------	---------

Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa/ osake	-412,05	-445,25
--	----------------	---------

1.10 Liiketoimintojen hankinnat ja myynnit

Tilikauden 2016 hankinnat

Konsernilla ei ollut liiketoimintojen hankintoja tilikaudella 2016.

Tilikauden 2015 hankinnat

Kaivosliiketoiminnan hankinta

Terrafame Oy osti elokuussa Talvivaara Sotkamo Oy:n liiketoiminnan ja omaisuuserät Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesältä, ja jatkaa näin kaivostoimintaa. Kaivoksen toiminnan nopea käynnistyminen on paras keino varmistaa myös ympäristöturvallisuus. Kaupan yhteydessä yhtiölle siirtyi yhteensä 433 työntekijää ns. vanhoina työntekijöinä.

Kauppa tuli voimaan 15.8.2015. Rahana maksettiin 135.001 euroa, josta 135.000 euroa kohdistui eräisiin kauppaan sisältyneisiin maa-alueisiin. Lisäksi otettiin vastattavaksi Suomen lainsäädännön mukaisesti kaupankohteen mukana siirtyneet ympäristövastuut. Liiketoimintakaupan yhteydessä hankitut omaisuus- ja velkaerät arvostettiin käypään arvoon. Kauppaan sisältyi aineellisia hyödykkeitä 138.489.897,26 euroa.

Käyvässä arvossa on huomioitu koneen alkuperäinen hankintahinta, arvioitu taloudellinen pitoaika sekä fyysinen kunto. Aineelliset hyödykkeet poistetaan johdon arvioon perustuvana taloudellisena vaikutusaikana ottaen huomioon konsernissa noudatettavat poistoperiaatteet. Ennallistamisvarausta kirjattiin 162.078.025 euroa. Varaus perustuu arvioon tulevista vastuista ja niiden arvioidut kustannukset on esitetty tarkemmin liitetiedossa 1.21.

Ennallistamisvarauksesta syntyvää laskennallista verosaamista, noin 32 miljoonaa euroa, ei ole kirjattu kirjanpitoon koska sen hyödyntämiseen liittyy epävarmuutta.

KAIVOSLIIKETOIMINNAN HANKINTAMENOLASKELMA PER 15.8.2015

Varat

Aineelliset hyödykkeet	138 489 897,26
Aineettomat hyödykkeet	109 772,32
Biologiset hyödykkeet	5 111 428,01
Vaihto-omaisuus	18 501 928,41
Muut saamiset	1 082 094,65
Rahavarat	0,00
Varat yhteensä	163 295 120,65

Velat ja vastuut

Laskennalliset verovelat	0,00
Muut velat	1 082 094,65
Varaukset	162 078 025,00
Rahoitusvelat	0,00
Velat ja vastuut	163 160 119,65

Nettovarallisuus

Luovutettu vastike	135 001,00
Hankitun kohteen yksioitävissä oleva nettovarallisuus	135 001,00
Hankinnasta syntynyt voitto	0,00

Hankitaan liittyviä neuvonta- ja asiantuntijapalkkioita on kirjattu 494.374,62 €. Kulut sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa hallinnon kuluihin.

Terrafame Oy on sitoutunut maksamaan Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesälle ehdollista lisäkauppahintaa, mikäli hankitun kaivosliiketoiminnan Suomen kirjanpitokäytännön mukaisesti määritetty kumulatiivinen käyttökate (EBITDA) ylittää 200 miljoonaa euroa vuoden 2020 loppuun yltävän tarkastelujakson aikana. Terrafame Oy on sitoutunut maksamaan myyjälle kyseisen tarkastelujakson aikana lisäkauppahintaa myös tietyissä yritysjärjestelytilanteissa. Lisäkauppahinnan määrä on maksimissaan 15 miljoonaa euroa. Ehdollista lisäkauppahintaa ei ole kirjattu, koska johdon arvion mukaan on epätodennäköistä, että lisäkauppahinnan maksu realisoituu.

Winttal Oy:n hankinta

Terrafame Group Oy osti 4.12.2015 Winttal Oy -nimisen osakeyhtiön koko osakekannan Nyrstar Sales & Marketing AG:ltä. Winttal Oy omisti ja hallinnoi Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj:öön kohdistuvia saatavia, joissa Nyrstar Sales & Marketing AG on alun perin ollut velkojana. Saatavien tasearvo oli 3,8 milj. euroa ja nimellisarvo 216,2 milj. euroa. Winttal Oy:n osakekannan hankinta ja sitä kautta saavutettu em. saatavien hallinta tuki Terrafame-konsernin edellytyksiä neuvotella Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj:n kanssa kaikkien osapuolten hyväksyttävissä olevan sopimuksen eräiden Terrafamen kaivoksen toimintaan liittyvien, mutta Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj:n omistuksessa olevien omaisuuserien hankinnasta. Omaisuuserien hankinnasta Talvivaara Kaivososakeyhtiö Oyj:ltä solmittiin sopimus 30.6.2016.

Winttal Oy:n hankinta on käsitelty omaisuuserien hankintana, ei IFRS 3 Liiketoiminnan yhdistäminen standardin mukaisena liiketoimintahankintana.

Varat

Muut saamiset	3 800 000,00
Rahavarat	2 500,00
Varat yhteensä	3 802 500,00

Velat ja vastuut	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00
Muut velat	0,00
Ehdolliset velat	0,00
Rahoitusvelat	0,00
Velat yhteensä	0,00

Nettovarallisuus

Luovutettu vastike	3 802 500,00
Hankitun kohteen yksiötävissä oleva nettovarallisuus	3 802 500,00
Hankinnasta syntynyt voitto/ tappio	0,00

Winttal Oy:n toiminta on lakannut 15.12.2016 ja sen varat ja velat ovat tällöin siirtyneet emoyhtiö Terrafame Group Oy:n haltuun. Winttal Oy:n tilikauden 1.1.2016 - 15.12.2016 tulos -202,85 euroa on yhdistelty konsernin tuloslaskelmaan.

1.11 Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikut- teiset menot	Yhteensä
Hankintameno 9.2.2015	0,00	0,00	0,00
Lisäykset	184 438,21	19 213,11	203 651,32
Hankintameno 31.12.2015	184 438,21	19 213,11	203 651,32
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2015			
9.2.2015	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-15 193,96	-2 846,39	-18 040,35
Kertyneet poistot 31.12.2015	-15 193,96	-2 846,39	-18 040,35
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	169 244,25	16 366,72	185 610,97
Hankintameno 1.1.2016	184 438,21	19 213,11	203 651,32
Lisäykset	1 652 201,46	0,00	1 652 201,46
Hankintameno 31.12.2016	1 836 639,67	19 213,11	1 855 852,78
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2016			
31.12.2016	-15 193,96	-2 846,39	-18 040,35
Tilikauden poisto	-235 915,95	-8 539,16	-244 455,11
Kertyneet poistot 31.12.2016	-251 109,91	-11 385,55	-262 495,46
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	1 585 529,76	7 827,56	1 593 357,32

1.12 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 9.2.2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liiketoiminnan hankinta	0,00	0,00	0,00	0,00	11 639 822,70	11 639 822,70
Lisäykset	144 285,00	45 728 018,73	42 797 835,19	42 910 542,30	7 770 831,52	139 351 512,74
Siirrot erien välillä	0,00	1 871 523,41	2 103 233,04	6 326 044,79	-10 300 801,24	0,00
Hankintameno 31.12.2015	144 285,00	47 599 542,14	44 901 068,23	49 236 587,09	9 109 852,98	150 991 335,44
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 9.2.2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-945 247,13	-1 983 354,33	-784 783,08	0,00	-3 713 384,54
Kertyneet poistot 31.12.2015	0,00	-945 247,13	-1 983 354,33	-784 783,08	0,00	-3 713 384,54
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	144 285,00	46 654 295,01	42 917 713,90	48 451 804,01	9 109 852,98	147 277 950,90
Hankintameno 1.1.2016	144 285,00	47 599 542,14	44 901 068,23	49 236 587,09	9 109 852,98	150 991 335,44
Lisäykset	520,00	5 413 951,91	9 563 557,08	0,00	67 786 406,79	82 764 435,78
Vähennykset	0,00	0,00	-157 674,26	0,00	0,00	-157 674,26
Siirrot erien välillä	0,00	465 258,11	23 788 569,48	487 549,24	-24 741 376,83	0,00
Hankintameno 31.12.2016	144 805,00	53 478 752,16	78 095 520,53	49 724 136,33	52 154 882,94	233 598 096,96
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2016	0,00	-945 247,13	-1 983 354,33	-784 783,08	0,00	-3 713 384,54
Vähennyksen ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	0,00	10 023,00	0,00	0,00	10 023,00
Tilikauden poisto	0,00	-3 177 136,05	-8 073 754,22	-2 486 593,09	0,00	-13 737 483,36
Kertyneet poistot 31.12.2016	0,00	-4 122 383,18	-10 047 085,55	-3 271 376,17	0,00	-17 440 844,90
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	144 805,00	49 356 368,98	68 048 434,98	46 452 760,16	52 154 882,94	216 157 252,06

Rahoitusleasingsopimukset

Tilinpäätöksissä 31.12.2016 ja 31.12.2015 ei ole rahoitusleasingsopimuksia.

1.13 Biologiset hyödykkeet

Liiketoimintakaupan yhteydessä yrityksen omistukseen tuli kaivospiiri, johon sisältyy biologisia hyödykkeitä (metsää). Metsiä hoidetaan metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

Kaivospiirin pinta-alasta on otettu tuotannolliseen käyttöön noin kolmannes. Kaivostoiminnan jatkuessa alueita otetaan käyttöön ja samanaikaisesti metsiä hakataan.

Biologiset hyödykkeet on arvostettu käypään arvoon ulkopuoliselta taholta saadun arviolaskelman perusteella vähennettynä myyntiin liittyvillä menoilla.

Puusto ja taimisto on arvostettu käypään arvoon erillään maa-alueesta. Taimikoilla ei ole arvoa puukaupassa. Niiden puusto on myyntikelpoista vasta noin 25-30 vuoden kuluttua.

Taimikoiden arvo on huomioitu metsän arvossa diskonttaamalla ne tarkasteluhetkeen per 31.12.2016 (aika 25 v ja korko 5 %).

Biologiset hyödykkeet	31.12.2016	31.12.2015	
Puuston arvo	5 061 702,30	5 000 544,77	Tila-arviolaskelman mukaan
Taimikoiden arvo	116 993,05	110 883,24	Diskontattu arvo
	5 178 695,36	5 111 428,01	
Saldo 1.1.2015			0
Liiketoiminnan hankinta			5 111 428,00
Myynnit kauden aikana			-30 378,51
Voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta (kasvusta johtuvat)			0,00
Voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta			30 378,52
Saldo 31.12.2015			5 111 428,01
Saldo 1.1.2016			5 111 428,01
Liiketoiminnan hankinta			0,00

Myynnit kauden aikana	0,00
Voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta (kasvusta johtuvat)	0,00
Voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta	67 267,35
Saldo 31.12.2016	5 178 695,36

1.14 Laskennalliset verosaamiset - ja velat

Konsernilla on 31.12.2016 kirjaamattomia laskennallisia verosaamia noin 37,0 miljoonaa euroa, jotka muodostuvat arvioista verovuodelta 2016 vahvistettavasta tappiosta (23,6 milj. €), verovuodelta 2015 vahvistetusta tappiosta (12,7 milj. €) sekä hyllypoistoista (0,7 milj. €). Tappiot vanhenevat vuonna 2025 ja 2026. Kaivosliiketoiminnan hankinnan yhteydessä kirjatusta ennallistamisvarauksesta ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, joka on noin 32 miljoonaa euroa. Laskennallisten verosaamisten hyödyntämiseen liittyy epävarmuutta. Laskennallisia verosaamia ei ole kirjattu taseeseen.

1.15 Vaihto-omaisuus	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	25 497 419,94	18 260 723,28
Keskeneräiset tuotteet	50 120 000,00	481 376,00
Valmiit tuotteet	617 585,00	4 525 716,00
Yhteensä	76 235 004,94	23 267 815,28

Aine- ja tarvikevaraston arvosta on tehty laskennallinen arvonalennuskirjaus varaosien käyttöön perustuvan laskelman mukaisesti. Hitaasti tai ei lainkaan kiertävien sekä epäkuranttien arvonalennus oli tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 6,0 m€ ja 31.12.2015 9,7 m€.

1.16 Myyntisaamiset ja muut saamiset

Lyhytaikaiset	2016	2015
Myyntisaamiset	15 765 017,00	3 183 593,21
Siirtosaamiset	2 788 114,26	2 077 242,47
Vakuudet	212 015,60	207 440,48
Muut saamiset	8 187 421,95	8 545 622,20
	26 952 568,81	14 013 898,36

Myyntisaamisten ikäjakauma ja luottotappioksi kirjatut erät

	2016	2015
Erääntymättömät	13 450 056,62	3 183 593,21
Erääntyneet		
Alle 30 päivää	2 302 882,46	0,00
30–60 päivää	12 077,92	0,00
61–90 päivää	0,00	0,00
Yli 90 päivää	0,00	0,00
	15 765 017,00	3 183 593,21

Luottotappioksi kirjattu	0,00	0,00
--------------------------	-------------	------

Lyhytaikaisten saamisten jakautuminen valuutoittain, euroa

	2016	2015
USD	13 760 602,90	3 233 418,43
EUR	13 191 965,91	10 780 479,93
	26 952 568,81	14 013 898,36

Muut saamiset koostuvat seuraavista eristä:

Lainasaaminen	0,00	3 800 000,00
Arvonlisäverosaamiset	8 187 421,95	4 745 622,20
	8 187 421,95	8 545 622,20

1.17 Rahavarat

	2016	2015
Käteinen raha ja pankkitilit	50 899 926,66	119 887 712,78
Vakuustalletukset	0,00	0,00
	50 899 926,66	119 887 712,78

1.18 Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma
Osakepääoma		
09.02.2015	100	100 000,00
Osakeannit	209 000	2 157 500,00
Osakepääoma 31.12.2015	209 100	2 257 500,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		
Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintahinnan siltä osin, kun sitä ei niemenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.		
9.2.2015	100	90 000,00
Osakeannit	209 000	206 752 500,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 31.12.2015	209 100	206 842 500,00
Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.		
Tilikauden tulos		-93 102 768,85
Oma pääoma 31.12.2015		115 997 231,15
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.2015		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		206 842 500,00
Tilikauden tulos		-93 102 768,85
		113 739 731,15
Osakepääoma		
	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma
01.01.2016	209 100	2 257 500,00
Osakeannit	182 500	0,00
Osakepääoma 31.12.2016	391 600	2 257 500,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintahinnan siltä osin, kun sitä ei niemenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

01.01.2016	209 100	206 842 500,00
Osakeannit	182 500	182 500 000,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 31.12.2016	391 600	389 342 500,00

Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Tilikauden tulos		-127 165 126,83
------------------	--	------------------------

Oma pääoma 1.1.2016		115 997 231,15
----------------------------	--	-----------------------

Oma pääoma 31.12.2016		171 332 104,32
------------------------------	--	-----------------------

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.2016

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		389 342 500,00
--	--	-----------------------

Edellisten tilikausien voittovarot		-93 102 768,85
------------------------------------	--	-----------------------

Tilikauden tulos		-127 165 126,83
------------------	--	------------------------

169 074 604,32

1.19 Vastuusitoumukset ja muut vastuut

2016

2015

Vuokra- ja leasing sopimuksista maksettavat määrät

Yhden vuoden kuluessa	153 140,18	646 045,96
-----------------------	-------------------	------------

Yhtä vuotta pitemmän ajan tai enintään viiden vuoden kuluessa	23 252,95	6 864,95
---	------------------	----------

Yhteensä	176 393,13	652 910,91
-----------------	-------------------	------------

Muut vastuut

Liiketoimintakaupan yhteydessä siirtyneet sopimusvastuut

Yhden vuoden kuluessa	3 144 249,36	15 180 762,69
-----------------------	---------------------	---------------

Yhtä vuotta pitemmän ajan tai enintään viiden vuoden kuluessa	1 156 306,00	572 378,88
---	---------------------	------------

Yhteensä	4 300 555,36	15 753 141,58
-----------------	---------------------	---------------

Osamaksuvelan vakuutena oleva käyttöomaisuus	2 605 208,33	2 986 458,33
---	---------------------	--------------

Velan määrä		
Yhden vuoden kuluessa	1 287 951,44	2 246 779,48
Yhtä vuotta pitemmän ajan tai enintään viiden vuoden kuluessa	0,00	1 287 712,01
Yhteensä	1 287 951,44	3 534 491,49
<hr/>		
Pankkitalletukset	212 015,60	207 440,48
<hr/>		
Yhteensä	5 976 915,53	20 147 984,46

Ympäristölupien mukaiset vakuudet

Edunsaaja	Vakuuden muoto	Vakuuden määrä	
			yhteensä
Kainuun ELY-keskus, Lupaehdon 101 mukaiset vakuudet	Luottovakuutus	31 940 000,00	
	Pankkitakaus	2 450 000,00	34 390 000,00
Kainuun ELY-keskus, Lupaehdon 10 mukaiset vakuudet	Pankkitakaus		1 750 000,00
Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto, Lupaehdon 99 mukainen vakuus	Pankkitakaus		1 500 000,00
lupapäätöksen nro 52/ 2013/1 mukainen vakuus	Pankkitakaus		1 250 000,00
lupapäätöksen nro 33/07/1 mukainen vakuus	Pankkitakaus		1 500 000,00
lupapäätöksen nro 43/ 2014/2 mukainen vakuus	Pankkitakaus		6 000,00
lupapäätöksen nro 43/ 2015/1 mukainen vakuus	Pankkitakaus		260 000,00
lupapäätöksen nro 43/ 2015/1 mukainen vakuus	Pankkitakaus		100 000,00
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös 30.6.2014, KaivNro: 2819	Pankkitakaus		100 000,00

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös 30.6.2014, KaivNro: 2819	Pankkitakaus	35 000,00
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös 30.6.2014, KaivNro: 2819	Pankkitakaus	50 000,00
Yhteensä		40 941 000,00

	2016	2015
Kiinteistöinvestointien alv-palautusvastuu	10 496 542,94	15 052 386,02

1.20 Rahoitusriskien hallinta

Terrafame Group -konsernin liiketoiminnan luonne altistaa yhtiön valuutta-, korko-, luotto- ja maksuvalmiusriskeille. Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen ja kassavirtaan.

Terrafame Oy:n kaupallinen- ja talousosasto tunnistavat ja arvioivat riskit, hankkivat tarvittavat instrumentit riskeiltäsuojautumiseen sekä raportoivat riskeistä ja niihin liittyvistä muutoksista toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Suojaustransaktiot toteutetaan yhtiön hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Rahoitusriskien hallinnassa käytetään tarpeen mukaan valuuttatermiinejä, valuuttalainoja ja koronvaihtosopimuksia, sekä nikkeli- ja sinkkitermiinejä. Tytäryhtiöiden rahoitusrakennetta suunnitellaan, arvioidaan ja ohjataan rahoitusriskien hallinta huomioon ottaen.

Valuuttariskit

Koska Terrafame -konserni toimii euroalueella ja myynti tapahtuu USD-valuutassa, yhtiön liiketoimintaan liittyy valuuttariski.

Vuonna 2016 on konsernilla ollut myyntiä USD-valuutassa noin 101,0 miljoonan euron arvosta. Jokseenkin mahdolliset muutokset USD-valuutan kurssissa eivät olisi merkittävästi vaikuttaneet konsernin liikevaihtoon. Muutoksilla olisi ollut vaikutusta keskeneräisen tuotannon arvostamiseen, johon sovellettiin nettorealisointi periaatetta, ja sitä kautta myös omaan pääomaan.

Korkoriski

Konsernitaseessa oli tilinpäätöshetkellä korollista vierasta pääomaa 1,3 miljoonaa. Korollisten velkojen takaisinmaksuaikatilinpäätöshetkellä oli 0,8 vuotta. Tähän laskentaan on otettu mukaan kaikki velat, joille voidaan määritellä takaisinmaksuaika. Yhtiö ei ole toteuttanut erityisiä toimenpiteitä korkoriskiltä suojautumiseen tilikauden aikana. Jokseenkin mahdolliset muutokset korkotasossa eivät olisi merkittävästi vaikuttaneet konsernin tulokseen ja omaan pääomaan.

Luottoriski

Terrafame Group -konsernin dokumentoidussa toimintatavassa määritellään luotonvalvonnan periaatteet ja vastuut. Uuden asiakassopimuksen syntyessä arvioidaan tuleva vuositason volyyymi, sen osuus liikevaihdosta sekä asiakkaan luottokelpoisuus.

Luottotappioita ei ole kirjattu kauden 31.12.2016 loppuun mennessä. Myyntisaamisten turvaamiseksi ei ole käytetty luottovakuutuksia.

Myyntisaamisten ikäjakauma on eritelty liitetietojen kohdassa 1.16.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on tukea liiketoimintaa optimaalisen pääomarakenteen avulla ja kasvattaa omistaja-arvoa tavoitteena paras mahdollinen tuotto. Optimaalinen pääomarakenne takaa myös pienemmät pääoman kustannukset.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan omavaraisuus- ja nettovelkaantumisasteella (gearing). Toiminnan käynnistysvaiheessa ja ensimmäisen tilikauden päätteeksi esitetään osa tunnusluvuihin. Omavaraisuusaste oli 45,4% (tilikaudella 2015 37,5%).

Maksuvalmiusriski

Terrafame Group -konsernissa arvioidaan ja seurataan jatkuvasti liiketoiminnan vaatiman rahoituksen määrää niin, että konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi.

Velkasopimukseen perustuva maturiteettijakauma on seuraava:

31.12.2016	Kirjanpitoarvo	Rahavirta	0-6 kk	6 kk- 1v	1-2 v
Korolliset velat	1 287 951,44	1 287 951,44	770 291,88	517 659,56	0,00
Ostovelat	32 840 186,50	32 840 186,50	32 840 186,50	0,00	0,00

31.12.2015	Kirjanpitoarvo	Rahavirta	0-6 kk	6 kk- 1v	1-2 v
Korolliset velat	3 534 491,49	3 590 999,82	1 511 727,09	779 727,21	1 299 545,52
Ostovelat	20 370 311,31	20 370 311,31	20 370 311,31	0,00	0,00

Toiminnan jatkuvuuteen liittyvää maksuvalmiusriskiä on kuvattu laadintaperiaatteissa.

Markkinariski

Vuonna 2016 on konsernilla ollut myyntiä 101 miljoonan euron arvosta. Myyntihintaan vaikuttaa nikkelin ja sinkin maailmanmarkkinahinta. Jokseenkin mahdolliset muutokset myyntihinnoissa johtuen nikkelin ja sinkin maailmanmarkkinahintojen muutoksista eivät olisi merkittävästi vaikuttaneet konsernin tilikauden 2016 liikevaihtoon. Muutoksilla olisi ollut vaikutusta keskeneräisen tuotannon arvostamiseen, johon sovellettiin nettorealisointi periaatetta, ja sitä kautta myös omaan pääomaan.

1.21 Varaukset - ennallistamisvaraus

Taseen pitkäaikaiset varaukset liittyvät konsernin tuotantolaitosten ja kaivosten ympäristö- ja ennallistamisvastuisiin.

Varaukset perustuvat arvioon tulevista vastuista.

Pitkäaikainen

Ennallistamisvaraus, euro	31.12.2016	31.12.2015
Tilikauden alussa	162 078 025,00	0,00
Lisäykset	0,00	162 078 025,00
Tilikauden lopussa	162 078 025,00	162 078 025,00

Pitkäaikainen osuus yhteensä **162 078 025,00** **162 078 025,00**

Ennallistamisvarauksen arvioidut kustannukset

Primääri- ja sekundäärikasojen sekä kipsisakka-allasalueen ennall.	145 195 025,00	134 595 025,00
Vuoden 2012 kipsisakka-allasvuodon vahinkojen korjaaminen	10 300 000,00	23 600 000,00
Avolouhosalueen ennallistaminen ja aitaaminen	2 583 000,00	883 000,00

Kaivosalueen jälkitarkkailu ennallistamistoimenpiteiden loppuunsaattamisen jälkeen.	4 000 000,00	3 000 000,00
---	---------------------	--------------

Arvioidut ennallistamiskustannukset	162 078 025,00	162 078 025,00
-------------------------------------	-----------------------	----------------

1.22 Korolliset ja korottomat velat	2016	2015
--	-------------	-------------

Pitkäaikaiset jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat		
---	--	--

Muut velat - osamaksuvelka	0,00	1 287 712,01
----------------------------	-------------	--------------

Lyhytaikaiset jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat		
---	--	--

Muut velat - osamaksuvelka	1 287 951,44	2 246 779,48
----------------------------	---------------------	--------------

Pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot eivät poikkea merkittävästi niiden kirjanpitoarvosta.

1.23 Varaukset, ostovelat ja muut velat	2016	2015
--	-------------	-------------

Lyhytaikaiset		
----------------------	--	--

Ostovelat	32 840 186,50	20 370 311,31
-----------	----------------------	---------------

Siirtovelat	8 424 849,22	4 119 881,66
-------------	---------------------	--------------

Muut velat	1 040 235,20	3 644 475,69
------------	---------------------	--------------

	42 305 270,92	28 134 668,66
--	----------------------	---------------

Korottomien velkojen jakautuminen valuutoittain, euroa		
---	--	--

USD	159 831,89	8 601,08
-----	-------------------	----------

GBP	15 408,02	0,00
-----	------------------	------

EUR	42 130 031,01	28 126 067,58
-----	----------------------	---------------

	42 305 270,92	28 134 668,66
--	----------------------	---------------

Yhtiöllä ei ole tilinpäätöshetkellä 2016 ja 2015 tulosvaikutteisesti käypiin arvoihin arvostettuja rahoitusvaroja ja -velkoja

1.24 Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut	2016	2015
Aineellisten hyödykkeiden myyntivoittojen siirto investointien rahavirtaan	-82 348,74	-30 000,00
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-67 267,35	310 000,00
	-149 616,09	280 000,00

1.25 Lähipiiritapahtumat

Johdon työsuhde-etuudet	2016	2015
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	429 780,66	55 120,00
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet	0,00	0,00
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	0,00	0,00
Osakeperusteiset maksut	0,00	0,00
	429 780,66	55 120,00

Palkat ja palkkiot	2016	2015
Emoyhtiö		
Toimitusjohtaja	165 360,00	55 120,00
Hallituksen jäsenet		
Janne Känkänen	41 500,00	17 000,00
Juha Majanen	15 900,00	9 300,00
Minna Pajumaa	15 900,00	9 300,00
Matti Hietanen	0,00	6 000,00
Tytäryhtiöt		
Toimitusjohtaja	264 420,66	0,00
Hallituksen jäsenet		
Lauri Ratia	78 000,00	25 257,14
Esa Lager	42 600,00	13 228,57
Tuomo Mäkelä	42 000,00	13 828,57
Hallituspalkkiot yhteensä	665 680,66	149 034,28

Terrafame Group Oy on tilikaudella 2016 ostanut asiantuntijapalveluita Terrafame Oy:n hallituksen puheenjohtaja Lauri Ratian lähipiiriin kuuluvalta yritykseltä yhteensä 180.000

eurolla.

Terrafame Group Oy on tilikaudella 2015 ostanut asiantuntijapalveluita Terrafame Oy:n hallituksen puheenjohtaja Lauri Ratian lähipiiriin kuuluvalta yritykseltä yhteensä 150.000 eurolla ja Terrafame Oy:n hallituksen jäsen Tuomo Mäkelän omistamalta yritykseltä 27.500 eurolla.

Tilikauden 2016 päättyessä Terrafamen Oy:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän lähipiirinsä eivät omista yhtiön osakkeita.

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyhtiön 100 prosenttisesti omistava Suomen valtio, tytäryhtiöt sekä emoyhtiön ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ja hallituksen jäsenet.

Avainhenkilöiden eläketurva määräytyy lakisääteisen eläketurvan perusteella.

Johdolla ei ole bonus- tai muita kannustinjärjestelmiä.

1.26 Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet

Yritys	Kotimaa	Omistus- osuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Terrafame Group Oy - emoyhtiö	Suomi		
Terrafame Oy	Suomi	100 %	100 %
Winttal Oy - yhtiön toiminta on lakannut 15.12.2016	Suomi	100 %	100 %

Konsernin emo on tilikauden 2016 aikana tarjonnut palveluita lähipiiriin kuuluville tahoille yhteensä 207 210,92 euron arvosta.

1.26 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Terrafame Oy:n omistus- ja rahoitusjärjestelyä koskevat sopimukset Trafigura-konserniin kuuluvien Trafigura Ventures V B.V. -yhtiön ja Galena Private Equity Resources Investment 2 L.P. -rahaston kanssa allekirjoitettiin 3.2.2017 ja järjestely toimeenpantiin 10.2.2017. Sampo Oyj ja Terrafame Group Oy toimivat järjestelyssä kanssasijoittajina. Rahoitusjärjestelyn suuruus on kokonaisuudessaan 250 milj. euroa. Rahoitusjärjestelyn myötä Terrafame Oy:llä on olemassa rahoitus tuotannon ylösajon loppuun viemiseksi ja positiivisen kassavirran saavuttamiseksi. Järjestelyssä Terrafame Oy:n arvostustaso ennen oman pääoman ehtoista rahoitusta on 381,8 miljoonaa euroa, mikä vastaa Terrafame Group Oy:n ennen järjestelyä Terrafameen tekemiä pääomituksia.

Järjestelyssä Galena-rahasto sai 75 miljoonan euron oman pääoman ehtoista sijoitusta vastaan Terrafame Oy:stä noin 15,5 prosentin omistusosuuden. Terrafame Group Oy

teki 25 miljoonan euron oman pääoman ehtoisen lisäsijoituksen Terrafame Oy:öön. Terrafame Group Oy:n omistusosuus Terrafamesta on järjestelyn toteutushetkellä noin 84,2 prosenttia. Lisäksi Terrafame Group Oy antoi Terrafame Oy:lle 50 miljoonan euron oman pääoman ehtoisen sijoitussitoumuksen, joka on käytettävissä vuoden 2018 loppuun saakka.

Osana järjestelyä Trafigura myönsi Terrafame Oy:lle 75 miljoonan euron lainan ja lisäksi Sampo Oyj myönsi 25 miljoonan euron lainajärjestelyyn vastaavin ehdoin kuin Trafigura. Lainan myötä Galena ja Sampo saavat oikeuden merkitä Terrafamen osakkeita lainan pääomaa vastaavalla summalla sekä lainan koroilla. Optio-oikeus on voimassa 5 vuoden ajan. Lainojen 1,5 prosentin järjestelypalkkiot maksettiin Terrafame Oy:n osakkeilla.

Järjestelyssä samalla sovittiin, että Trafigura ostaa Terrafamen tuottaman nikkeli-kobolttisulfidin kokonaisuudessaan ja sinkkisulfidista 80 prosenttia seuraavan seitsemän vuoden ajan.

Järjestelyllä ei ole vaikutuksia Terrafamen liiketoimintasuunnitelmaan, johtoon tai henkilöstöön.

Rikkivetykehittimen palosta aiheutuneet korjaustyöt saatiin tehtyä vuoden alussa suunnitellusti, ja metallitehtaan tuotanto käynnistyi 13.1.2017.

Voitonjakoehdotus ja allekirjoitukset

Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Terrafame Group Oy:n tilikauden 2016 tulos osoittaa tappiota 2 451 035,57 euroa. Terrafame Group Oy:n jakokelpoinen pääoma 31.12.2016 oli 385 681 155,28 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että Terrafame Group Oy:n tilikauden tappio kirjataan voitto/tappioutilille, ja että osinkoa ei jaeta.

Helsingissä, 29.3.2017

Janne Känkänen
hallituksen puheenjohtaja

Juha Majanen

Minna Pajumaa

Matti Hietanen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, 10. huhtikuuta 2017

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Antti Kääriäinen
KHT

Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastuskertomus

Terrafame Group Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Terrafame Group Oy:n (y-tunnus 2674050-9) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. – 31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitiilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitalinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

— Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä

jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

— Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

— Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

— Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

— Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

— Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatioissa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 10. huhtikuuta 2017

Antti Kääriäinen

KHT

Konsernin keskeiset tunnusluvut

Keskeiset tunnusluvut

Liikevaihto	101 041 812,63
Liikevoitto/tappio	-136 721 622,88
Liikevoitto %	-135 %
Taseen loppusumma	377 016 805,15
Palkat	28 386 614,28
Henkilöstö keskimäärin	629
Oman pääoman tuotto, %	-88,52
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-79,21
Omavaraisuusaste, %	45,44
Nettovelkaantumisaste, %	-28,96

Tunnuslukujen laskentakaavat

Tunnuslukujen laskentasäännöt

Oman pääoman tuotto, %	$100 \times \frac{\text{tilikauden voitto/tappio}}{\text{oma pääoma keskimäärin tilikauden aikana}}$
Sijoitetun pääoman tuotto, %	$100 \times \frac{\text{tilikauden voitto/tappio} + \text{rahoituskulut}}{\text{oma pääoma} + \text{korolliset rahoitusvelat}}$
Omavaraisuusaste, %	$100 \times \frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Nettovelkaantumisaste, %	$100 \times \frac{\text{korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}}$

Terrafame Oy

Talvivaarantie 66
88120 Tuhkakylä
Puh. 020 7130 800

Terrafame Group Oy

Aleksanterinkatu 17
PL 800
00101 Helsinki